

*Регулярні звіти про доходи і видатки
Державного бюджету України мають бути
оприлюднені.*

*Контроль від імені Верховної Ради
України за надходженням коштів до
Державного бюджету України та їх
використанням здійснює Рахункова
палата.*

Конституція України (статті 95 і 98)

**ВИСНОВОК
ЩОДО ВИКОНАННЯ
ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ
ЗА ПЕРШИЙ КВАРТАЛ 2015 РОКУ**

**Висновок щодо виконання Державного бюджету України за перший квартал 2015 року підготовлено департаментом з питань бюджетної політики і затверджено постановою Колегії Рахункової палати.
Рахункова палата України, 2015.**

Відповідальний за випуск:
заступник директора департаменту
з питань бюджетної політики
Тесленко О. І.

© Рахункова палата України.
Матеріал офіційний. При використанні
посилання на Рахункову палату обов'язкове.

З М І С Т

I. Загальні підсумки виконання державного бюджету й економічної діяльності.....	4
II. Доходи державного бюджету	9
III. Видатки державного бюджету та кредитування.....	16
IV. Фінансування державного бюджету та державний борг	29
V. Міжбюджетні трансферти та місцеві бюджети	36
Висновки.....	43
Пропозиції	45

Відповідно до вимог Бюджетного кодексу України і Закону України „Про Рахункову палату”, Колегія Рахункової палати затвердила Висновок щодо виконання Державного бюджету України за перший квартал 2015 року.

Висновок Колегії Рахункової палати підготовлений на основі квартального звіту про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів та зведеного бюджету станом на 01.04.2015, поданого Державною казначейською службою Рахунковій палаті листом від 05.05.2015 № 12-08/151-12322, звітних та інформаційно-аналітичних даних Міністерства фінансів, Державної фіскальної служби, Державної казначейської служби, Національного банку, Державної служби статистики, Фонду державного майна.

I. ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ Й ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. За перший квартал 2015 року доходи державного бюджету загалом становили 113 млрд 205,9 млн грн, або 22,4 відс. річного плану (504 млрд 993,3 млн гривень). Видатки державного бюджету здійснені в сумі 108 млрд 771,2 млн грн, або 19,1 відс. річного плану (569 млрд 768,0 млн гривень).

До загального фонду державного бюджету надійшло доходів у сумі 107 млрд 415,6 млн грн, або 106,3 відс. плану на січень – березень (101 млрд 56,2 млн грн) і 22,6 відс. річного плану (474 млрд 745,7 млн гривень). Видатки загального фонду становили 103 млрд 884,0 млн грн, або 91,0 відс. плану звітного періоду (114 млрд 131,3 млн грн) і 19,3 відс. річного плану (537 млрд 566,7 млн гривень).

До спеціального фонду державного бюджету зараховано доходів у сумі 5 млрд 790,3 млн грн, або 19,1 відс. річного плану (30 млрд 247,6 млн гривень). Видатки спеціального фонду становили 4 млрд 887,2 млн грн, або 15,2 відс. річного плану (32 млрд 201,3 млн гривень).

Державний бюджет загалом виконано з профіцитом у сумі 4 млрд 168,9 млн грн, при плановому річному дефіциті в сумі 75 млрд 984,7 млн грн, у тому числі загальний фонд – 3 млрд 740,9 млн грн, при плановому дефіциті на січень – березень 13 млрд 144,4 млн грн і річному плані 61 млрд 953,0 млн грн, спеціальний фонд – 428,0 млн грн, при плановому річному дефіциті 14 млрд 31,7 млн гривень.

Загальний обсяг фінансових ресурсів державного бюджету становив 205 млрд 61,6 млн грн, у тому числі надійшло доходів на суму 113 млрд 205,9 млн грн, отримано надходжень для фінансування бюджету – 91 млрд 139,0 млн грн, повернено кредитів – 716,7 млн гривень.

Фінансові ресурси державного бюджету спрямовані переважно на здійснення видатків – 108 млрд 771,2 млн грн, погашення державного боргу – 34 млрд 261,0 млн грн, придбання цінних паперів – 17 млрд 200,0 млн грн, надання кредитів – 982,5 млн гривень.

Загалом залишок бюджетних коштів, що обліковується на рахунках державного бюджету, з початку року зріс на 51 млрд 215,0 млн грн, або в 2,4 раза, і на 01.04.2015 становив 88 млрд 308,3 млн грн, при цьому загального фонду – збільшився на 62 млрд 363,4 млн грн, до 62 млрд 437,7 млн грн, спеціального фонду – зменшився на 11 млрд 148,4 млн грн, до 25 млрд 870,6 млн гривень.

1.2. Продовження військових дій на сході країни, втрата зовнішніх товарних ринків, суттєве звуження внутрішнього попиту на вітчизняну продукцію, зумовлене, зокрема, зниженням платоспроможного попиту, спричинили у січні – березні 2015 року зниження реального валового внутрішнього продукту на 17,6 відс., порівняно з 5,5 відс. за річним урядовим прогнозом, що є ризиком невиконання державного бюджету за підсумками поточного року.

Державний бюджет України на 2015 рік затверджувався з урахуванням основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку, схвалених постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.2014 № 709. Уряд, урахувавши зміни умов і припущень щодо функціонування економіки, постановою від 14.02.2015 № 76 погіршив макроекономічний прогноз та ініціював внесення відповідних змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2015 рік”.

Стан виконання основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку на 2015 рік, врахованих при визначенні показників державного бюджету, наведено в таблиці 1.

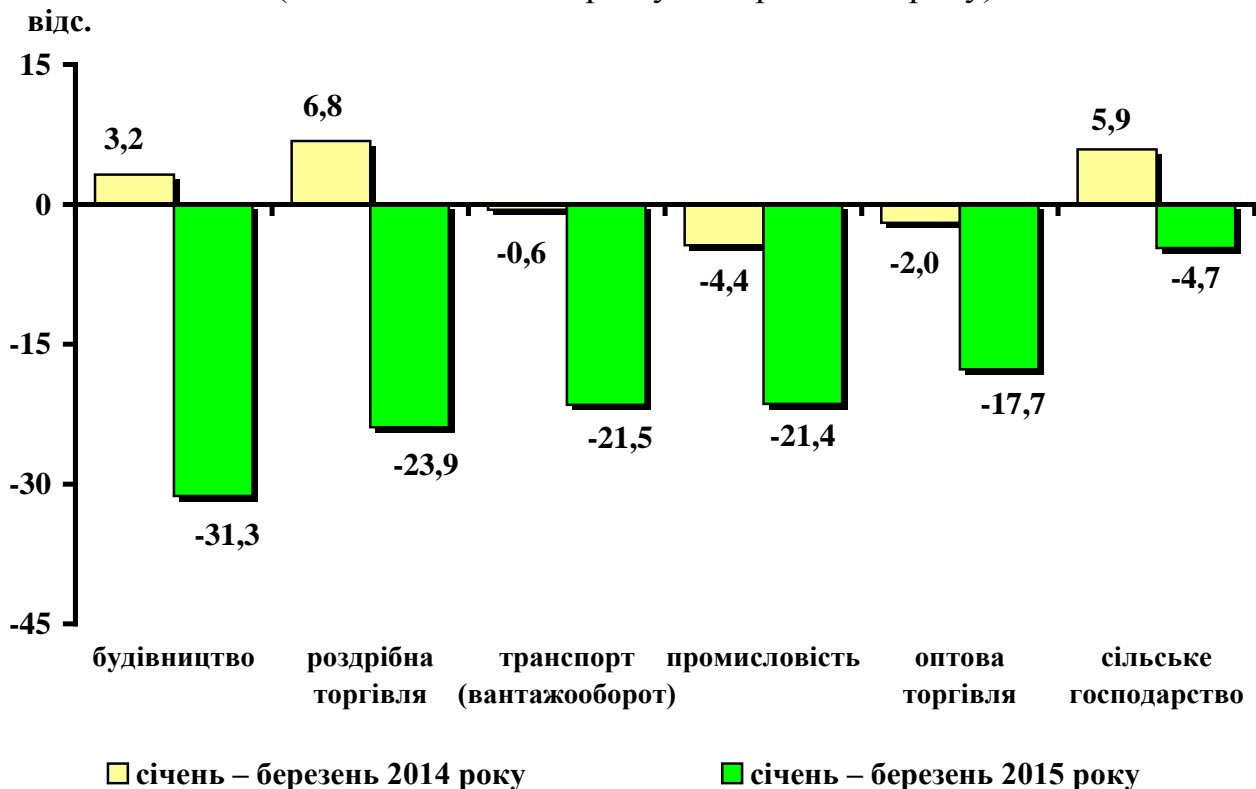
Таблиця 1

Основні показники економічного і соціального розвитку

№ з/п	Показники	2014 рік січень- березень, фактично	2015 рік	
			враховано при визначенні державного бюджету	січень- березень, фактично
1.	Валовий внутрішній продукт реальний, у відс. до відповідного періоду попереднього року	98,8	94,5	82,4
2.	Індекс споживчих цін до грудня попереднього року, відс.	103,0	126,7	120,3
3.	Індекс цін виробників промислової продукції до грудня попереднього року, відс.	103,0	126,5	118,5
4.	Індекс реальної заробітної плати, у відс. до попереднього року	103,5	86,0	79,9
5.	Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн дол. США	-1 512	-2 190	-1 002
6.	Експорт товарів і послуг, млн дол. США	18 030	60 816	12 126
	у відс. до відповідного періоду попереднього року	90,8	93,0	67,3
7.	Імпорт товарів та послуг, млн дол. США	-19 542	-63 006	-13 128
	у відс. до відповідного періоду попереднього року	84,5	89,3	67,2

Січень – березень поточного року став п'ятим кварталом поспіль, починаючи з першого кварталу 2014 року, скорочення реального валового внутрішнього продукту. У звітному періоді ділова активність знизилася в усіх видах діяльності (діаграма 1).

Діаграма 1. Зниження (приріст) виробництва за видами економічної діяльності (до відповідного періоду попереднього року)

Найбільше ділова активність знизилася в будівництві, обсяг продукції якого зменшився на 31,3 відс. за рахунок скорочення будівництва нежитлових та інженерних споруд на 44,6 і 40,2 відс. відповідно, тоді як будівництво житла зросло на 8,9 відсотка.

У промисловості випуск продукції зменшився на 21,4 відс., найбільше у добувній промисловості – на 27,2 відс., насамперед кам'яного вугілля – на 58,5 відсотка. При цьому випуск продукції переробної промисловості скоротився на 20,0 відс., зокрема коксу та коксопродуктів – на 46,8 відс., металевих виробів – на 26,0 відс., товарів машинобудування – на 25,1 відс. і хімічної промисловості – на 22,6 відсотка.

Сільськогосподарське виробництво в січні – березні поточного року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, знизилося на 4,7 відс. за рахунок зменшення обсягів продукції тваринництва, насамперед яєць – на 10,1 відсотка.

Спад у будівництві, промисловості і сільському господарстві негативно вплинув на вантажооборот та оптовий товарооборот, які у звітному періоді,

порівняно із січнем – березнем попереднього року, зменшилися відповідно на 21,5 і 17,7 відсотка.

Оборот роздрібної торгівлі скоротився на 23,9 відс. за рахунок зниження купівельної спроможності населення внаслідок, зокрема, зростання на 22,5 відс. заборгованості з виплати заробітної плати, яка на 1 квітня поточного року становила 1 млрд 617,1 млн гривень.

Розвиток економіки стримувався скороченням її кредитування. У звітному періоді обсяги залишків кредитів в умовах девальваційних і інфляційних очікувань, суттєвого відпливу депозитних коштів скоротилися в іноземній валюті – на 1,8 млрд дол. США, або 6,1 відс., в національній валюті – на 26,6 млрд грн, або 4,9 відсотка.

1.3. В умовах девальвації в січні – березні 2015 року гривні до долара США на 48,1 відс. і до євро на 32,8 відс. експорт товарів, порівняно з першим кварталом попереднього року, скоротився на 32,9 відсотка. Водночас суттєве послаблення курсу гривні разом зі скороченням внутрішнього попиту, застосуванням Національним банком України адміністративних обмежень на валютному ринку при проведенні розрахунків призвело до зменшення імпорту товарів на 33,7 відсотка.

За даними Національного банку України, у січні – березні поточного року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, внаслідок скорочення ділової активності, зниження експортних цін на світових сировинних ринках і погіршення торговельних відносин з Російською Федерацією експорт товарів знизився на 4 млрд 745 млн дол. США – до 9 млрд 680 млн дол. США. Найбільше скоротився експорт чорних і кольорових металів, виробів з них – на 1 млрд 433 млн дол. США, або 35,8 відс., мінеральних продуктів, насамперед руди, шлаку, золи – на 1 млрд 2 млн дол. США, або 57,5 відс., продукції машинобудування – на 928 млн дол. США, або 47,6 відсотка. Значно зменшився експорт товарів до Російської Федерації – в 2,6 раза, у результаті чого частка цієї країни в загальному обсязі експорту зменшилася з 18,7 відс. у січні – березні попереднього року до 10,7 відсотка.

Імпорт товарів у звітному періоді, порівняно із січнем – березнем попереднього року, знизився на 5 млрд 519 млн дол. США – до 10 млрд 862 млн дол. США, найбільше продукції машинобудування – на 1 млрд 370 млн дол. США, або 44,2 відс., продовольчих товарів – на 916 млн дол. США, або 46,8 відс., продукції хімічної промисловості – на 870 млн дол. США, або 31,4 відсотка.

Як наслідок, дефіцит торговельного балансу в першому кварталі поточного року зменшився, порівняно із січнем – березнем минулого року, на 33,7 відс., – до 1 млрд 2 млн дол. США.

1.4. Девальвація гривні стала одним із основних чинників збільшення доходів державного бюджету і водночас зростання витрат на погашення боргу і деяких видатків.

Враховуючи, що з використанням офіційного курсу гривні до долара США і євро обчислюються податок на додану вартість, акцизний збір із ввезених на територію України товарів, податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції тощо, сумарна частка яких становила у першому кварталі 2015 року 36,7 відс. доходів державного бюджету, девальвація офіційного курсу гривні до іноземних валют стала чинником збільшення доходів державного бюджету. Водночас з використанням офіційного курсу гривні до іноземних валют пов'язані витрати державного бюджету на погашення зовнішнього і частини внутрішнього боргу, номінованого в іноземних валютах, а також деякі видатки державного бюджету (обслуговування державного боргу, функціонування закордонних дипломатичних установ, внески до міжнародних організацій тощо), частка яких становить 9,6 відс. витрат державного бюджету.

1.5. Споживчі ціни в березні поточного року до грудня попереднього року зросли на 20,3 відс., ціни виробників промислової продукції – на 18,5 відсотка. Зростання зумовлено як девальвацією гривні до іноземних валют, так і підвищенням цін на природний газ для промислових споживачів на 50,8 відс. і тарифів на вантажні перевезення на 30,0 відсотка.

Зростання споживчих цін відбулося за рахунок подорожчання продуктів харчування та безалкогольних напоїв, частка яких у структурі загальних споживчих грошових витрат домогосподарств становить 50,7 відс., і найбільше серед них фруктів – на 75,9 відс., овочів – на 58,9 відс., цукру – на 55,3 відс., соняшникової олії – на 53,2 відс., риби та продуктів з риби – на 42,2 відс., хліба – на 34,1 відс., макаронних виробів – на 30,4 відс., безалкогольних напоїв – на 30,2 відсотка. Крім того, ціни на паливо зросли на 30,9 відс., фармацевтичну продукцію, медичні товари та обладнання – на 23,4 відсотка.

Зростання цін виробників промислової продукції відбулося за рахунок подорожчання хліба, хлібобулочних і борошняних виробів – на 34,6 відс., хімічних речовин та хімічної продукції – на 32,3 відс., коксу і коксопродуктів – на 30,5 відс., металевих руд – на 29,8 відс., сирової нафти та природного газу – на 29,6 відсотка.

В умовах високої інфляції реальна заробітна плата в січні – березні поточного року, порівняно з відповідним періодом 2014 року, знизилася на 20,1 відсотка. При цьому прожитковий мінімум для працездатних осіб у цінах березня поточного року, за даними Міністерства соціальної політики, на 52,0 відс. перевищив показник, визначений законом про державний бюджет на 2015 рік на цей період.

II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

2.1. Доходи державного бюджету в січні – березні поточного року становили 113 млрд 205,9 млн грн, або 22,4 відс. планового річного обсягу (504 млрд 993,3 млн грн), у тому числі загального фонду – 107 млрд 415,6 млн грн, або 22,6 відс. річного плану (474 млрд 745,7 млн грн), спеціального фонду – 5 млрд 790,3 млн грн, або 19,1 відс. (30 млрд 247,6 млн гривень). Рівень виконання річного плану на 0,5 відс. пункту менше від середньої за 2010 – 2014 роки частки доходів державного бюджету, одержаних у січні – березні, у фактичному річному їх обсязі (22,9 відсотка).

Виконання державного бюджету за січень – березень поточного року за основними джерелами доходів наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Виконання державного бюджету за доходами

млн грн

№ з/п	Показники	Виконано					Відхилення показників 2015 р. від 2014 р.			
		січень – березень 2014 року		січень – березень 2015 року			всього		у т. ч. загальний фонд	
		всього	у т. ч. загальний фонд	всього	у т. ч. загальний фонд		+; -	відс.	+; -	відс.
			сума		сума	відс. виконання плану				
	ВСЬОГО ДОХОДІВ	88 803	78 376	113 206	107 416	106,3	24 403	27,5	29 040	37,0
	<i>з них:</i>									
1.	Податок та збір на доходи фізичних осіб	1 762	1 762	9 445	9 445	103,9	7 683	в5,4р.б	7 683	в5,4р.б.
2.	Податок на прибуток підприємств	15 451	15 451	14 901	14 901	111,5	-550	-3,6	-550	-3,6
3.	Рентна плата за користування надрами	3 458	3 458	3 262	3 262	75,2	-196	-5,7	-196	-5,7
4.	Податок на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг)	19 028	19 028	25 135	25 135	123,0	6 107	32,1	6 107	32,1
5.	Бюджетне відшкодування податку на додану вартість	-8 935	-8 935	-12 037	-12 037	87,9	3 102	34,7	3 102	34,7
6.	Податок на додану вартість з ввезених на територію України товарів	17 384	17 384	29 888	29 888	109,3	12 504	71,9	12 504	71,9
7.	Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	5 238	4 762	7 650	7 650	97,6	2 412	46,0	2 888	60,6
8.	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	2 502	719	4 868	4 868	102,2	2 366	94,6	4 149	у 68р.б.
9.	Ввізне мито	2 415	2 057	6 252	6 252	104,2	3 837	у 26р.б.	4 195	у 30р.б.
10.	Кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України „Про Національний банк України”	15 801	15 801	5 450	5 450	33,3	-10 351	-65,5	10 351	-65,5
11.	Власні надходження бюджетних установ	5 251	-	5 146	-	-	-105	-2,0	-	-

2.1.1. Плановий обсяг доходів загального фонду, встановлений на січень – березень 2015 року в сумі 101 млрд 56,2 млн грн, або 21,3 відс. річного плану, перевиконано на 6 млрд 359,4 млн грн, або 6,3 відсотка. При цьому платникам податку на додану вартість у звітному періоді грошовими коштами відшкодовано на 12,1 відс. менше, ніж заплановано, залишки невідшкодованого податку на додану вартість з початку поточного року зросли в 1,5 раза, сума переплат податків і зборів – на 11,3 відсотка.

За окремими складовими загального фонду планові показники загалом не виконано на 12 млрд 945,2 млн грн, зокрема з:

- надходження коштів, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України „Про Національний банк України” – на 10 млрд 900,0 млн грн, або 66,7 відс.;

- рентної плати за користування надрами для видобування нафти – на 735,1 млн грн, або 88,7 відс.;

- рентної плати за користування надрами для видобування природного газу – на 651,2 млн грн, або 24,1 відс.;

- реверсної дотації – на 212,3 млн грн, або 23,3 відс.;

- акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) – на 188,3 млн грн, або 2,4 відсотка.

Водночас за окремими платежами план перевиконано загалом на 17 млрд 648,6 млн грн, зокрема з:

- плати за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та видачу дублікатів таких ліцензій – на 5 млрд 959,1 млн грн, або 31,1 раза;

- податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) – на 4 млрд 703,1 млн грн, або 23,0 відс.;

- податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів – на 2 млрд 548,7 млн грн, або 9,3 відс.;

- податку на прибуток підприємств – на 1 млрд 536,9 млн грн, або 11,5 відсотка.

Платникам податку на додану вартість у січні – березні поточного року грошовими коштами відшкодовано 12 млрд 37,4 млн грн, що на 1 млрд 656,0 млн грн менше запланованого обсягу, зокрема у березні – на 1 млрд 597,6 млн грн, або 35,0 відсотка. При цьому залишки невідшкодованого платникам податку на додану вартість з початку року збільшилися на 7 млрд 17,6 млн грн, або 52,0 відс., і на 1 квітня становили 20 млрд 517,3 млн гривень.

Переплати податків і зборів до державного бюджету на 1 квітня 2015 року становили 39 млрд 431,3 млн грн, що на 3 млрд 988,8 млн грн, або 11,3 відс.,

більше, ніж на 1 січня 2015 року. З них сума надміру сплачених грошових зобов'язань платників податків протягом січня – березня збільшилася на 3 млрд 346,8 млн грн, або 16,1 відс., – до 24 млрд 189,1 млн грн, суми платежів, які сплачені до державного бюджету станом на 1 квітня 2015 року, проте мають бути нараховані в наступному звітному періоді, зросли на 642,0 млн грн, або 4,4 відс., – до 15 млрд 242,2 млн гривень.

2.1.2. Доходи спеціального фонду становили 5 млрд 790,3 млн грн, або 21,0 відс. обсягу, затвердженого законом про державний бюджет на поточний рік (27 млрд 514,0 млн грн), і 19,1 відс. річного плану з урахуванням змін, внесених до кошторисів розпорядниками бюджетних коштів у звітному періоді (30 млрд 247,6 млн гривень).

Основним джерелом доходів спеціального фонду державного бюджету в січні – березні 2015 року (88,9 відс. загального обсягу) стали власні надходження бюджетних установ у сумі 5 млрд 145,9 млн грн, або 24,3 відс. річного плану.

Із запланованих на 2015 рік 1 млрд 500,0 млн грн конфіскованих коштів та коштів від реалізації конфіскованого майна, які були привласнені корупційними методами, у січні – березні до державного бюджету надійшло 5,0 тис. гривень.

З визначених статтею 29 Бюджетного кодексу України і статтею 11 закону про державний бюджет на 2015 рік доходів спеціального фонду державного бюджету у січні – березні поточного року не планувалися помісячним розписом доходів спеціального фонду і не надходили, зокрема:

- надходження від погашення податкового боргу, в тому числі реструктуризованого або розстроченого (відстроченого), з податку на прибуток підприємств і податку на додану вартість, що сплачується підприємствами електроенергетичної, нафтогазової, вугільної галузей, підприємствами, що надають послуги з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, підприємствами централізованого водопостачання і водовідведення, що спрямовуються на субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах, із плановим річним обсягом 2 млрд 900,0 млн грн;

- кошти від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій у рамках програм допомоги Європейського Союзу з плановим річним обсягом 1 млрд 623,6 млн гривень.

2.2. Доходи державного бюджету у першому кварталі 2015 року, порівняно з відповідним періодом 2014 року, загалом зросли на 24 млрд 402,7 млн грн, або 27,5 відсотка. При цьому доходи загального фонду збільшилися на 29 млрд 39,7 млн грн, або 37,0 відс., спеціального – зменшилися на 4 млрд 637,0 млн грн, або 44,5 відсотка. Водночас за умов зростання цін виробників промислової продукції на 42,4 відс. і споживчих цін на 36,3 відс. реально доходи державного бюджету зменшилися.

2.2.1. Зростання доходів державного бюджету забезпечено насамперед за рахунок девальвації гривні, внесених у 2014 році за ініціативою Уряду змін до податкового законодавства щодо запровадження нових платежів до державного бюджету, підвищення ставок деяких податків, змін бюджетного законодавства в частині зарахування доходів до державного і місцевих бюджетів, а також інфляційного чинника.

Зокрема, окремі платежі, надходження яких обчислюються з використанням обмінного курсу гривні до іноземних валют, зросли насамперед за рахунок девальвації гривні. Так, у січні – березні 2015 року, порівняно з відповідним періодом 2014 року, середній офіційний курс гривні до долара США збільшився в 2,4 раза, до євро – в 2,0 раза, що, за умови зниження в січні – березні поточного року імпорту товарів (без природного газу, імпорт якого не оподатковувався податком на додану вартість і ввізним митом) на 39,2 відс., сприяло зростанню надходжень податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів – на 12 млрд 503,9 млн грн, або 71,9 відс., акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) – на 2 млрд 365,8 млн грн, або 94,6 відс., за рахунок збільшення на 2 млрд 150,2 млн грн, або в 2,3 раза, надходжень податку з імпортованих нафтопродуктів. Водночас збільшенню надходжень акцизного податку з ввезених на територію України нафтопродуктів сприяло також підвищення ставок цього податку згідно із Законом України від 28.12.2014 № 71-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи”, зокрема, на дизельне паливо на 11,0 відсотка. Надходження ввізного мита зросли на 3 млрд 836,8 млн грн, або 2,6 раза, у тому числі за рахунок запровадження додаткового імпортного збору – на 2 млрд 723,8 млн гривень.

Надходження податку та збору на доходи фізичних осіб у січні – березні поточного року, порівняно з відповідним періодом 2014 року, зросли загалом на 7 млрд 683,4 млн грн, або в 5,4 раза. Зокрема, за оцінкою Рахункової палати, за рахунок збільшення, згідно із Законом України від 28.12.2014 № 79-VIII „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин”, частки податку, що зараховується до доходів державного бюджету, надходження зросли на 3,9 млрд гривень. Крім того, за рахунок запровадження з 03.08.2014, відповідно до Закону України від 31.07.2014 № 1621-VII „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів”, оподаткування доходів фізичних осіб у вигляді процентів доходи державного бюджету зросли на 1 млрд 899,9 млн грн, справляння військового збору – на 1 млрд 831,3 млн гривень.

Надходження плати за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та видачу дублікатів таких ліцензій за перший квартал 2015 року перевищили надходження за відповідний період 2014 року на 6 млрд 2,2 млн грн, або в 39,7 раза.

Надходження податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) у звітному періоді, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшилися на 6 млрд 107,4 млн грн, або 32,1 відс., що в умовах економічного падіння відбулося насамперед за рахунок зростання цін виробників промислової продукції та споживчих цін.

Надходження акцизного податку з вироблених в Україні тютюну та тютюнової продукції (за ставками у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції) збільшилися на 547,1 млн грн, або 22,1 відс., при зростанні виробництва сигарет на 2,5 відс. і за умови підвищення вказаних ставок для сигарет без фільтру в 2,2 раза (що пропонувала Рахункова палата за результатами перевірки обґрунтованості, планування та результативності контролю за повнотою нарахування і своєчасністю надходжень акцизного податку з тютюну і тютюнових виробів до державного бюджету). При зменшенні виробництва горілки на 8,9 відс. надходження акцизного податку з виробленої в Україні лікєро-горілкової продукції збільшилися на 304,8 млн грн, або 37,7 відс., за рахунок підвищення ставок податку на цей вид продукції на 42,5 відс. згідно із Законом України від 27.03.2014 № 1166-VII „Про запобігання фінансової катастрофи та створення умов для економічного зростання в Україні”.

Водночас обсяг коштів, перерахованих Національним банком України до державного бюджету відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, в січні – березні 2015 року на 10 млрд 350,9 млн грн, або 65,5 відс., менший, ніж у відповідному періоді 2014 року.

Платникам податку на додану вартість у січні – березні 2015 року грошовими коштами відшкодовано на 3 млрд 102,4 млн грн, або 34,7 відс., більше, ніж у січні – березні 2014 року, що зменшило доходи державного бюджету на відповідну суму.

Надходження екологічного податку до державного бюджету зменшилися на 1 млрд 100,6 млн грн, або 79,1 відс., зокрема на 225,9 млн грн за рахунок зменшення з 65 до 20 відс. частки надходжень цього податку, що зараховується до державного бюджету відповідно до Закону України від 28.12.2014 № 79-VIII „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин”. За рахунок змін, внесених до Бюджетного кодексу України цим Законом, згідно з якими частку зарахування до державного бюджету податку на прибуток підприємств знижено на 10 відс. пунктів, надходження до державного бюджету податку на прибуток підприємств зменшилися на 549,9 млн грн, або 3,6 відсотка.

Відповідно до місячного звіту Державної казначейської служби, доходи державного бюджету, що надійшли у січні – березні 2015 року від підприємств, установ і організацій, зареєстрованих на території Донецької області, зменшилися, порівняно з відповідним періодом 2014 року, на 2 млрд 296,5 млн грн, або 65,0 відс., Луганської області – на 858,2 млн грн, або 51,7 відсотка. Крім того, на відміну від звітного періоду, в першому кварталі 2014 року до

державного бюджету надходили доходи від підприємств, установ і організацій, зареєстрованих на території тимчасово окупованих Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, в сумі 1 млрд 3,2 млн гривень.

2.2.2. Зміни бюджетного законодавства в частині джерел формування доходів загального та спеціального фондів, а також окремі зміни Податкового кодексу України, запроваджені з 2015 року, зумовили зменшення видів доходів, що зараховуються до спеціального фонду, на 6,3 млрд гривень.

Так, окремі платежі, що у попередніх роках, згідно з нормами статті 29 Бюджетного кодексу України, зараховувалися до спеціального фонду, з 1 січня 2015 року, відповідно до Закону України від 28.12.2014 № 79-VIII „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин”, спрямовуються до загального фонду державного бюджету, зокрема акцизний податок з вироблених в Україні та ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) в частині нафтопродуктів і транспортних засобів, ввізне мито на нафтопродукти і транспортні засоби та шини до них, екологічний податок. У січні – березні 2015 року такі надходження до загального фонду становили 5 млрд 712,5 млн гривень.

Згідно із Законом України від 28.12.2014 № 71-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи”, скасовано збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, натомість електричну енергію віднесено до підакцизної продукції, з якої справляється акцизний податок із зарахуванням його до загального фонду державного бюджету. У січні – березні 2014 року такі надходження до загального фонду становили 432,3 млн гривень.

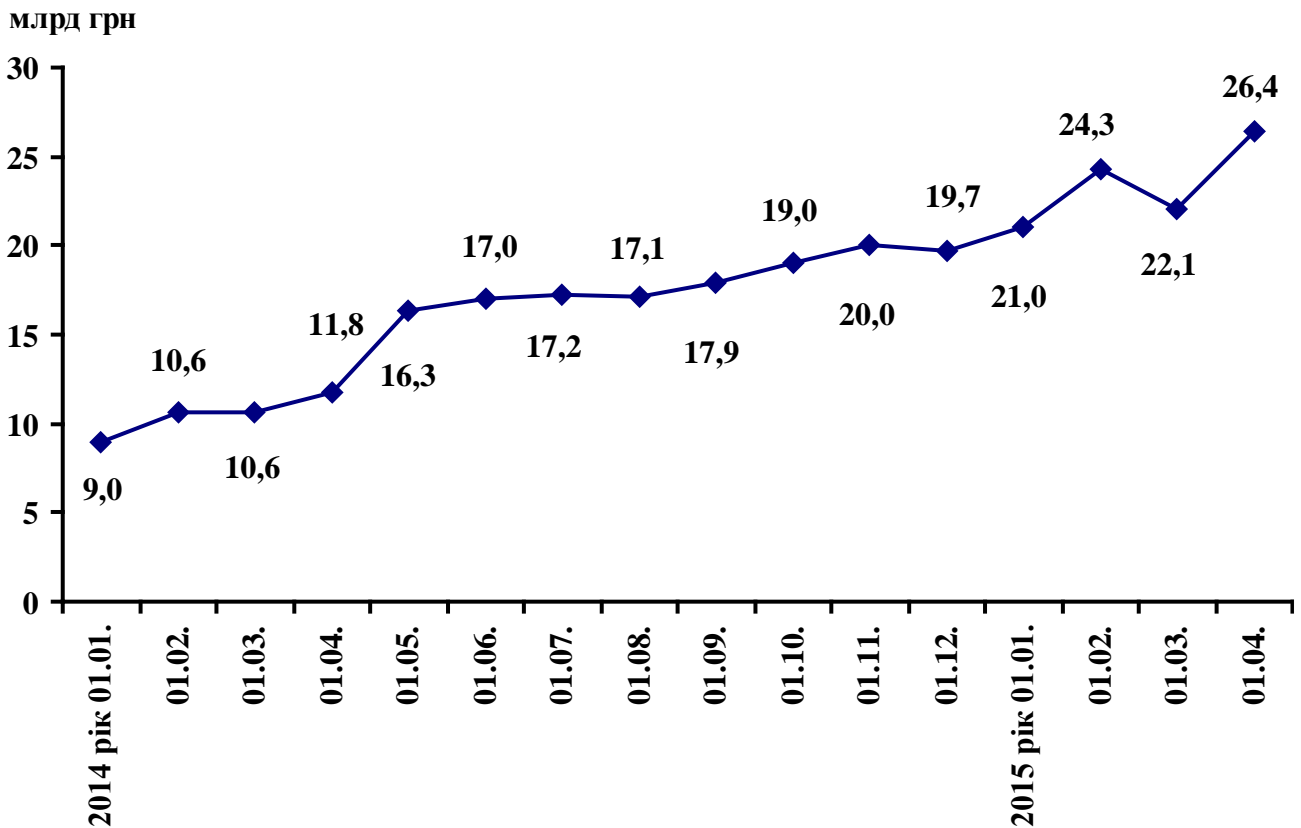
Крім того, з 1 січня 2015 року втратив чинність пункт 1 підрозділу 2 розділу XX Податкового кодексу України, згідно з яким до спеціального фонду державного бюджету в 2014 році спрямовувалося 50 відс. податку на додану вартість, що сплачується юридичними особами при здійсненні ними операцій з постачання власної виробленої продукції (молока, молочної сировини, молочних продуктів, м'яса, м'ясопродуктів, іншої продукції переробки тварин), виготовленої з поставлених молока або м'яса в живій вазі сільськогосподарськими підприємствами, іншими юридичними і фізичними особами, у тому числі фізичними особами-підприємцями, які самостійно вирощують, розводять, відгодовують продукцію тваринництва. У січні – березні 2014 року такі надходження становили 182,0 млн гривень.

2.3 Стан розрахунків суб'єктів господарювання з державним бюджетом у першому кварталі 2015 року погіршився. Податковий борг за податковими зобов'язаннями, самостійно визначеними платниками податків, і за результатами контрольної роботи, без урахування

податкового боргу платників податків, які перебувають у процедурах банкрутства або щодо яких судом прийнято рішення (постанова) про зупинення провадження у справі, з початку року збільшився на 26,1 відс. (діаграма 2).

Діаграма 2. Динаміка податкового боргу в 2014 – 2015 роках

(за податковими зобов'язаннями, самостійно визначеними платниками податків, і за результатами контрольної роботи, без урахування податкового боргу платників податків, які перебувають у процедурах банкрутства або щодо яких судом прийнято рішення (постанова) про зупинення провадження у справі)

Податковий борг за податковими зобов'язаннями, самостійно визначеними платниками податків, і за результатами контрольної роботи, без урахування податкового боргу платників податків, які перебувають у процедурах банкрутства або щодо яких судом прийнято рішення (постанова) про зупинення провадження у справі, з початку 2015 року збільшився на 5 млрд 468,5 млн грн, або 26,1 відс., і на 1 квітня 2015 року становив 26 млрд 440,6 млн гривень.

При цьому обсяг чинних на 1 квітня 2015 року розстрочень і відстрочень грошових зобов'язань (податкового боргу) перед державним бюджетом становив 9 млрд 673,5 млн грн, що на 3 млрд 342,0 млн грн, або в 1,5 раза, більше, ніж на 1 січня 2015 року.

Крім того, платникам податків протягом січня – березня поточного року списано податкових боргів на суму 218,5 млн грн, що на 753,0 млн грн, або 77,5 відс., менше, ніж у відповідному періоді 2014 року.

III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ

3.1. Видатки державного бюджету в першому кварталі поточного року загалом проведені в сумі 108 млрд 771,2 млн грн, або 19,2 відс. затверджених законом про державний бюджет на 2015 рік обсягів (566 млрд 869,7 млн грн) і 19,1 відс. річного плану (569 млрд 768,0 млн гривень). Порівняно із січнем – березнем попереднього року, видатки зросли на 15 млрд 953,4 млн грн, або 17,2 відс., при цьому рівень виконання річного плану зменшився на 0,5 відс. пункту.

Видатки державного бюджету спрямовувалися переважно на поточні видатки, які проведені в сумі 107 млрд 878,0 млн грн, або 99,2 відс. загального обсягу, що більше, ніж у січні – березні попереднього року, на 15 млрд 853,9 млн грн, або 17,2 відсотка. На капітальні видатки використано 893,2 млн грн, або 0,8 відс., що більше на 99,4 млн грн, або 12,5 відсотка.

Виконання планових показників за основними державними функціями наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Виконання державного бюджету за видатками

млн грн

№ з/п	Показники	Виконано					Відхилення показників 2015 року від 2014 року			
		січень-березень 2014 року		січень-березень 2015 року			всього		у т. ч. загальний фонд	
		всього	у т. ч. загальний фонд	всього	у т. ч. загальний фонд		+,-	відс.	+,-	відс.
			сума		сума	відс. виконання плану				
	ВСЬОГО ВИДАТКІВ	92 818	82 901	108 771	103 884	91,0	15 953	17,2	20 983	25,3
	<i>у тому числі:</i>									
1.	Загальнодержавні функції	12 001	11 559	20 513	20 243	96,4	8 512	70,9	8 684	75,1
2.	Оборона	3 049	2 930	7 771	7 479	85,0	4 722	у2,5р.б.	4 549	у2,6р.б.
3.	Громадський порядок, безпека та судова влада	7 751	7 192	9 146	7 787	81,0	1 395	18,0	595	8,3
4.	Економічна діяльність	7 655	4 849	6 460	6 153	78,6	-1 195	-15,6	1 304	26,9
5.	Охорона навколишнього природного середовища	391	193	447	352	71,0	56	14,3	159	82,4
6.	Житлово-комунальне господарство	16	8	0	-	-	-16	-100,0	-8	-100,0
7.	Охорона здоров'я	1 735	1 420	1 374	1 137	61,2	-361	-20,8	-283	-19,9
8.	Духовний і фізичний розвиток	592	567	667	605	84,4	75	12,7	38	6,7
9.	Освіта	6 609	4 274	6 323	4 091	90,4	-286	-4,3	-183	-4,3
10.	Соціальний захист та соціальне забезпечення	21 305	21 292	20 796	20 763	98,0	-509	-2,4	-529	-2,5
11.	Кошти, що передаються до бюджетів інших рівнів	31 714	28 617	35 274	35 274	92,7	3 560	11,2	6 657	23,3

3.1.1. Зростання, порівняно із січнем – березнем 2014 року, видатків державного бюджету зумовлене насамперед збільшенням видатків на обслуговування державного боргу, на проведення невідкладних заходів із забезпечення національної безпеки, антитерористичної операції й інших спеціальних заходів, а також запровадженням, замість деяких наявних торік, нових видів трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам.

Так, зросли видатки на:

- загальнодержавні функції – на 8 млрд 511,1 млн грн, або 70,9 відс., при цьому видатки на обслуговування боргу збільшилися на 8 млрд 795,9 млн грн, або в 2,1 раза;

- оборону – на 4 млрд 722,1 млн грн, або у 2,5 раза, зокрема на забезпечення діяльності Збройних Сил та підготовку військ – на 3 млрд 627,5 млн грн, або в 2,5 раза;

- надання міжбюджетних трансфертів – на 3 млрд 560,2 млн грн, або 11,2 відс.;

- громадський порядок, безпеку і судову владу – на 1 млрд 394,3 млн грн, або 18,0 відс., зокрема на матеріально-технічне забезпечення Державної прикордонної служби України й утримання її особового складу – на 424,6 млн грн, або 91,7 відс., забезпечення захисту прав та свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорону громадського порядку та протидію незаконній міграції – на 342,0 млн грн, або 14,4 відс., забезпечення виконання завдань і функцій Національної гвардії України – на 274,4 млн грн, або в 2,1 раза.

Водночас зменшилися видатки на економічну діяльність – на 1 млрд 194,4 млн грн, або 15,6 відсотка. При цьому на дорожнє господарство видатки зросли на 2 млрд 149,6 млн грн, або у 1,9 раза, що спричинено збільшенням видатків на виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії, на 1 млрд 815,2 млн грн, або 45,6 відс., і на розвиток мережі й утримання автомобільних доріг загального користування – на 334,4 млн грн, або 49,0 відс., а видатки на паливно-енергетичний комплекс зменшилися на 3 млрд 257,9 млн грн, або 94,5 відс., у зв'язку з тим, що на звітний період поточного року не планувалися видатки на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції, які у січні – березні 2014 року проведені в сумі 3 млрд 323,5 млн гривень.

Також скоротилися видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення – на 509,4 млн грн, або 2,4 відсотка. При цьому видатки на соціальний захист пенсіонерів скоротилися на 1 млрд 427,0 млн грн, або 6,9 відс., у зв'язку зі зменшенням видатків на покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду на 1 млрд 440,0 млн грн, або 36,0 відс., за рахунок того, що пенсійні виплати в Автономній Республіці Крим і м. Севастополі не проводилися, а фінансування пенсійних виплат у Донецькій та Луганській

областях здійснювалося з урахуванням постанови Національного банку України від 06.08.2014 № 466, якою призупинено здійснення усіх видів фінансових операцій, операцій з приймання/виплати переказу коштів у населених пунктах, які не контролюються українською владою. Водночас збільшилися видатки на соціальний захист інших категорій населення – на 782,7 млн грн, або в 2,8 раза, що спричинено зростанням обсягів надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України і районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг.

3.2. Видатки загального фонду проведені в сумі 103 млрд 884,0 млн грн, або 91,0 відс. плану січня – березня (114 млрд 131,3 млн грн) і 19,3 відс. річного плану (537 млрд 566,7 млн гривень), що на 20 млрд 983,2 млн грн, або 25,3 відс., більше, ніж у січні – березні попереднього року. Планові показники звітнього періоду не виконані на 10 млрд 247,3 млн грн, або 9,0 відсотка.

У січні – березні поточного року рівень виконання річного плану загального фонду становив 19,3 відс., що менше, ніж у попередні роки. Так, у 2011 році цей показник становив 21,1 відс., у 2012 році – 21,0 відс., у 2013 році – 21,8 відс., у 2014 році – 20,3 відсотка.

Зростання видатків загального фонду зумовлено збільшенням у зв'язку із девальвацією національної валюти видатків на обслуговування державного боргу і виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії. Також зросли видатки на проведення невідкладних заходів із забезпечення національної безпеки, антитерористичної операції й інших спеціальних заходів. Крім того, у зв'язку із змінами бюджетного і податкового законодавства окремі видатки, які в 2014 році здійснювалися за рахунок коштів спеціального фонду, у поточному році повністю або частково проводяться із загального фонду, запроваджені, замість деяких наявних торік, нові види трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам.

Відповідно, змінилася структура видатків загального фонду. Питома вага видатків на загальнодержавні функції у загальній сумі видатків загального фонду збільшилася на 5,6 відс. пункту – до 19,5 відс.; оборону – на 3,7 відс. пункту – до 7,2 відсотка. Частка видатків на економічну діяльність загалом зросла на 0,1 відс. пункту – до 5,9 відс., при цьому у січні – березні 2014 року видатки на дорожнє господарство із загального фонду не здійснювалися, а в поточному році їх питома вага становила 4,5 відс., водночас частка видатків на паливно-енергетичний комплекс зменшилася на 4,0 відс. пункту – до 0,2 відсотка. Також зменшилася частка видатків на освіту – на 1,3 відс. пункту, до 3,9 відс., охорону здоров'я – на 0,6 відс. пункту, до 1,1 відс., духовний і фізичний розвиток – на 0,1 відс. пункту, до 0,6 відс., що зумовлено, зокрема, передачею на фінансування з державного бюджету місцевим бюджетам окремих закладів, установ, організацій освіти, культури, охорони здоров'я та фізичної культури і спорту.

3.2.1. У звітному періоді за більшістю бюджетних програм видатки виконано в обсягах, менших за планові.

Обсяги асигнувань, не відкриті Державною казначейською службою на проведення запланованих видатків (без урахування загальнодержавних видатків, коштів резервного фонду і видатків з обслуговування державного боргу), на 1 квітня поточного року становили 1 млрд 252,1 млн грн, або 2,1 відсотка. Зокрема, Державному космічному агентству не відкриті асигнування на суму 930,0 млн грн, або 60,1 відс. плану звітного періоду; Міністерству охорони здоров'я – на 152,1 млн грн, або 10,1 відс.; Державному агентству автомобільних доріг – на 86,6 млн грн, або 1,7 відс.; Міністерству екології та природних ресурсів – на 83,4 млн грн, або 13,6 відсотка.

Окремі головні розпорядники коштів не забезпечили повного розподілу відкритих асигнувань (без урахування загальнодержавних видатків, коштів резервного фонду і видатків на обслуговування державного боргу). Як наслідок, на виконання бюджетних програм не спрямовано 2 млрд 717,8 млн гривень. Зокрема, Міністерство внутрішніх справ не направило на проведення видатків 632,7 млн грн, або 10,2 відс. відкритих Державною казначейською службою асигнувань; Міністерство оборони – 520,4 млн грн, або 6,3 відс.; Міністерство соціальної політики – 493,7 млн грн, або 2,3 відс., Державне агентство автомобільних доріг – 286,7 млн грн, або 5,8 відсотка.

Загалом із 397 бюджетних програм, які планувалося виконувати в січні – березні (без урахування міжбюджетних трансфертів, видатків з обслуговування державного боргу і резервного фонду), за 12 програмами видатки проведені в планових обсягах на суму 20 млрд 464,8 млн грн, або 34,8 відс. плану звітного періоду.

Зокрема, у плановому обсязі проведені видатки Міністерством соціальної політики за двома бюджетними програмами в сумі 19 млрд 381,4 млн грн: з надання дотацій на виплату пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами, та покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду. Міністерство оборони забезпечило стовідсоткове виконання бюджетної програми, спрямованої на розвиток озброєння і військової техніки Збройних Сил України, – 976,7 млн гривень. Міністерство закордонних справ у плановому обсязі сплатило внески до бюджетів ООН, органів і спеціалізованих установ системи ООН, інших міжнародних організацій та конвенційних органів – 74,4 млн гривень.

В обсягах, менших за планові, проведено видатки за 348-ма бюджетними програмами на суму 31 млрд 43,4 млн грн (без урахування видатків з обслуговування державного боргу, трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам і резервного фонду). Найбільше план не виконано за:

- 27-ма бюджетними програмами Міністерства внутрішніх справ – на 1 млрд 247,6 млн грн, з яких на забезпечення виконання завдань і функцій Національної гвардії України – на 545,1 млн грн, на забезпечення захисту прав

та свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорону громадського порядку та протидію незаконній міграції – на 368,0 млн грн;

- 5-ма бюджетними програмами Державного космічного агентства – на 1 млрд 36,2 млн грн, з яких на виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії для реалізації проектів „Циклон-4” і „Створення Національної супутникової системи зв'язку”, – на 996,0 млн грн;

- 6-ма бюджетними програмами Міністерства оборони – на 1 млрд 10,0 млн грн, з яких на забезпечення діяльності Збройних Сил та підготовку військ – на 868,8 млн грн;

- 20-ма бюджетними програмами Міністерства охорони здоров'я – на 585,4 млн грн, з яких на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру – на 200,8 млн грн; виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими ДП „Укрмедпостач” під державні гарантії, для реалізації інвестиційного проекту, оплату податкових зобов'язань (з урахуванням штрафних санкцій), що виникли в рамках реалізації інвестиційного проекту, – на 166,7 млн гривень.

За наявності планових призначень (без урахування видатків з обслуговування державного боргу, трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам і резервного фонду) не розпочато використання коштів за 37-ма бюджетними програмами на суму 704,5 млн гривень. Видатки не проведені, зокрема, за:

- 7-ма бюджетними програмами Міністерства соціальної політики на суму 372,7 млн грн, з яких на компенсацію підприємствам, установам, організаціям у межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період – на 325,5 млн грн;

- 3-ма бюджетними програмами Міністерства екології та природних ресурсів на суму 91,7 млн грн, з них на виконання боргових зобов'язань за кредитом, залученим ДП „Львівська обласна дирекція з протипаводкового захисту” під державну гарантію – на 83,4 млн грн;

- 3-ма бюджетними програмами Міністерства енергетики та вугільної промисловості на суму 67,5 млн грн, з них на реструктуризацію вугільної та торфодобувної промисловості – на 62,0 млн гривень.

3.3. У першому кварталі поточного року Кабінет Міністрів України прийняв рішення щодо виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для здійснення заходів, пов'язаних з ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, і на інші заходи в сумі 884,1 млн грн, або 57,8 відс. затвердженого на рік обсягу.

На виконання зазначених рішень Державна казначейська служба відкрила головним розпорядникам асигнувань, згідно з планом на січень – березень поточного року, на суму 16,8 млн гривень. Направлені відкриті асигнування на

здійснення видатків становили 16,4 млн грн, або 97,6 відс. плану, з яких касові видатки – 3,1 млн грн, або 18,9 відсотка.

Зокрема, згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.01.2015 № 56-р, Донецькій обласній державній адміністрації для здійснення заходів, пов'язаних з ліквідацією наслідків надзвичайної ситуації, що склалася 24 січня 2015 року в м. Маріуполі, і наданням допомоги постраждалим та сім'ям загиблих, відкрито асигнувань у визначеному обсязі – 10,0 млн грн, які повністю направлені на здійснення видатків. При цьому касові видатки у звітному періоді не проводилися.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 № 96-р, Міністерству соціальної політики для надання одноразової грошової допомоги особам, які отримали тяжкі тілесні ушкодження під час участі в масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 року до 21 лютого 2014 року, відкрито асигнувань у визначеному обсязі – 1,8 млн гривень. Направлено відкритих асигнувань на здійснення видатків у сумі 1,4 млн грн, які станом на 1 квітня 2015 року повністю використані.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.02.2015 № 86-р, Донецькій обласній державній адміністрації для здійснення заходів, пов'язаних з ліквідацією наслідків надзвичайної ситуації, що склалася 10 лютого 2015 року в м. Краматорську, і наданням допомоги постраждалим та сім'ям загиблих відкрито асигнувань у визначеному обсязі – 5,0 млн грн, які повністю направлені на здійснення видатків. Касові видатки у звітному періоді становили 1,7 млн грн, або 33,9 відс. плану.

3.4. Видатки спеціального фонду проведені в сумі 4 млрд 887,2 млн грн, або 15,2 відс. річного плану (32 млрд 201,3 млн грн), що на 5 млрд 29,8 млн грн, або 50,7 відс., менше, ніж у січні – березні попереднього року. При цьому рівень виконання річного плану зріс на 0,2 відс. пункту (діаграма 3).

Найбільше коштів спеціального фонду спрямовано на проведення видатків за програмами:

Міністерства освіти і науки – 1 млрд 754,5 млн грн, або 35,9 відс., з них на підготовку кадрів вищими навчальними закладами I – IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики – 1 млрд 698,7 млн грн, або 96,8 відс.;

Міністерства внутрішніх справ – 1 млрд 8,9 млн грн, або 20,6 відс., з них на забезпечення діяльності сил цивільного захисту – 364,0 млн грн, або 36,1 відс., забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільства та держави від протиправних посягань, охорону громадського порядку і протидію незаконній міграції – 239,3 млн грн, або 23,7 відс., матеріально-технічне забезпечення Державної прикордонної служби України та утримання її особового складу – 162,3 млн грн, або 16,1 відс.;

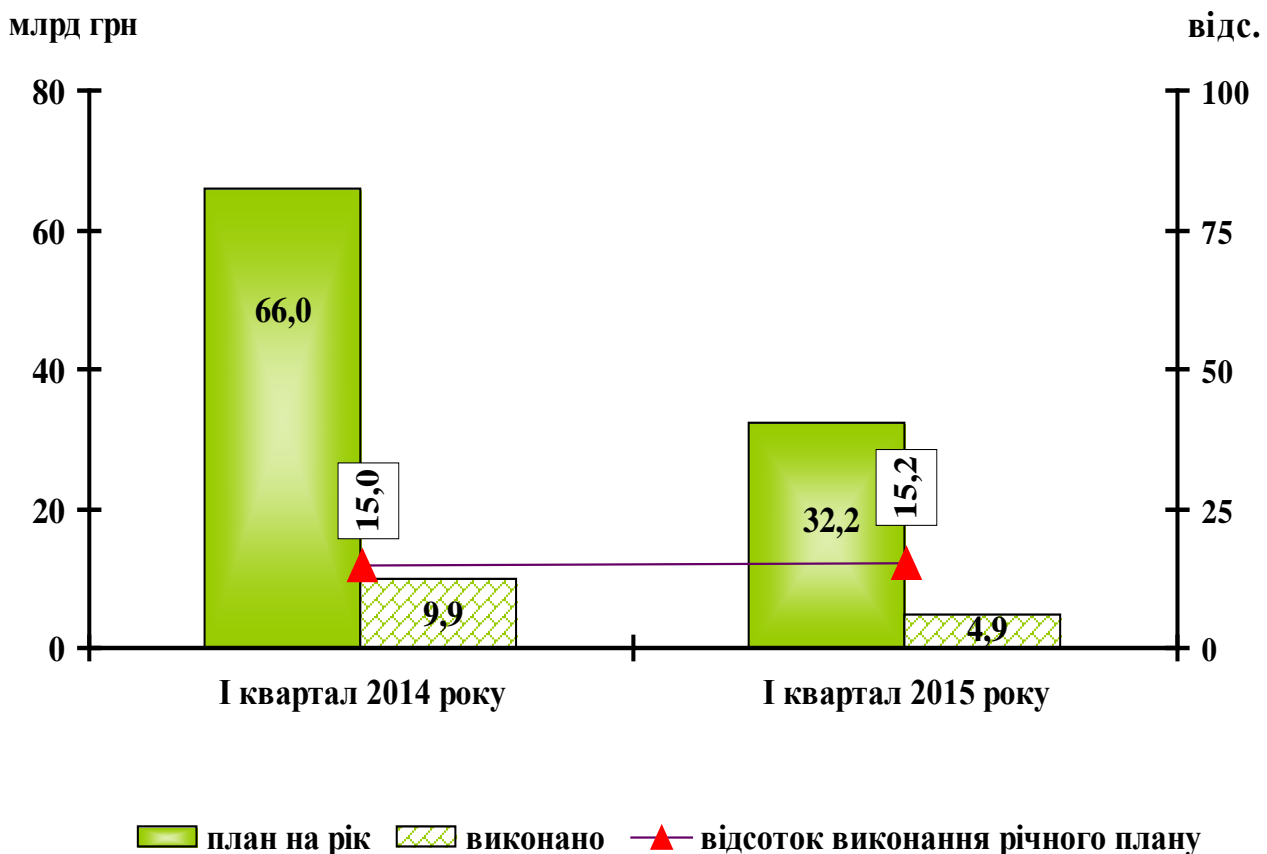
Міністерства охорони здоров'я – 472,9 млн грн, або 9,7 відс., з них на підготовку і підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних, наукових і науково-педагогічних кадрів вищими навчальними закладами I – IV рівнів акредитації – 337,2 млн грн, або 71,3 відс.;

Міністерства юстиції – 207,6 млн грн, або 4,2 відс., з них на керівництво й управління у сфері юстиції – 116,8 млн грн, або 56,3 відс., виконання покарань установами й органами пенітенціарної служби – 58,8 млн грн, або 28,3 відс.;

Міністерства екології та природних ресурсів – 170,1 млн грн, або 3,5 відс., з них на експлуатацію державного водогосподарського комплексу й управління водними ресурсами – 86,8 млн грн, або 51,0 відс., державну підтримку заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів, у тому числі на утеплення приміщень закладів соціального забезпечення, розвиток міжнародного співробітництва з питань зміни клімату, – 69,8 млн грн, або 41,0 відс.;

Державної судової адміністрації – 148,2 млн грн, або 3,0 відс., з них на здійснення правосуддя місцевими загальними судами – 88,2 млн грн, або 59,5 відс., здійснення правосуддя апеляційними загальними судами – 21,1 млн грн, або 14,2 відсотка.

Діаграма 3. Виконання видатків спеціального фонду державного бюджету у січні – березні 2014 – 2015 років

Зменшення видатків спеціального фонду зумовлено, зокрема, тим, що у звітному періоді не надавалася субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, опалення і постачання гарячої води, послуги з централізованого водопостачання, водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню та/або іншим підприємствам централізованого питного водопостачання і водовідведення, які надають населенню послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії і послуг з централізованого водопостачання, водовідведення, опалення та постачання гарячої води тарифам, які затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування, затверджена на поточний рік Законом України від 02.03.2015 № 217-VIII „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2015 рік” у сумі 2 млрд 900,0 млн гривень. У січні – березні 2014 року така субвенція надана в сумі 2 млрд 669,0 млн гривень.

Крім того, у зв'язку із змінами бюджетного і податкового законодавства, окремі видатки, які в 2014 році здійснювалися за рахунок коштів спеціального фонду, в поточному році повністю або частково проводяться із загального фонду.

Зокрема, у звітному періоді видатки Державного агентства автомобільних доріг на розвиток мережі й утримання автомобільних доріг загального користування, а також виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування, проведені із загального фонду в сумі 4 млрд 659,6 млн грн, тоді як у першому кварталі 2014 року такі видатки в сумі 2 млрд 510,1 млн грн здійснювалися із спеціального фонду. У поточному році зі спеціального фонду планується використати лише залишок коштів у сумі 917,2 млн грн, отриманих під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування і відображених у звітності як власні надходження бюджетних установ.

Видатки Міністерства екології та природних ресурсів на здійснення природоохоронних заходів, а також за бюджетними програмами Державного агентства з управління зоною відчуження, які у минулих роках проводилися за рахунок частини екологічного податку, що зараховувався до спеціального фонду, у січні – березні 2015 року проведені із загального фонду. У поточному році такі видатки зі спеціального фонду планується здійснювати лише за рахунок грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності, а також власних надходжень бюджетних установ.

Водночас зросли видатки на громадський порядок, безпеку і судову владу – на 799,2 млн грн, або в 2,4 раза, що зумовлено збільшенням видатків Міністерства внутрішніх справ на забезпечення діяльності сил цивільного

захисту, а також на забезпечення захисту прав та свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорону громадського порядку та протидію незаконній міграції; на оборону – на 173,6 млн грн, або в 2,5 раза, що спричинено зростанням видатків Міністерства оборони на забезпечення діяльності Збройних Сил України і підготовку військ.

3.4.1. За окремими визначеними статтею 14 закону про державний бюджет на 2015 рік напрямками використання коштів спеціального фонду заплановані видатки проводилися в обсягах, менших за наявні ресурси.

За наявності залишку відкритих асигнувань у сумі 227,0 млн грн і надходжень судового збору в сумі 273,8 млн грн, або 28,3 відс. плану на рік, за бюджетними програмами Державної судової адміністрації, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України видатки на забезпечення здійснення правосуддя та зміцнення матеріально-технічної бази здійснені в сумі 161,3 млн грн, або 32,2 відс. наявних ресурсів і 16,6 відс. річного плану.

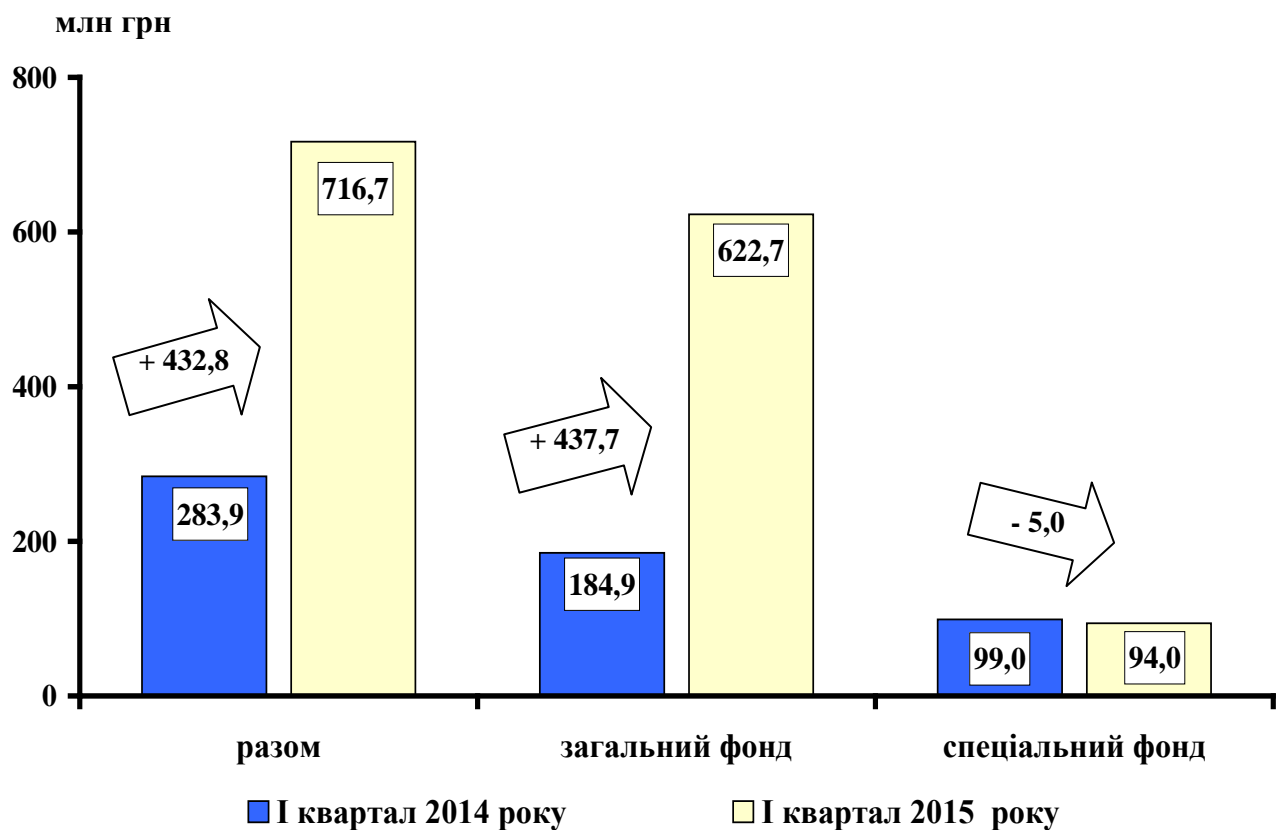
За наявності залишку відкритих асигнувань у сумі 614,1 млн грн і надходжень від реалізації матеріальних цінностей державного резерву та розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву в сумі 40,6 млн грн, або 6,5 відс. плану на рік, видатки Міністерства економічного розвитку і торгівлі на накопичення (приріст) матеріальних цінностей та обслуговування державного матеріального резерву проведені в сумі 33,0 млн грн, або 5,0 відс. наявних ресурсів і 4,9 відс. річного плану.

За наявності залишку відкритих асигнувань у сумі 38,6 млн грн, надходжень до Фонду соціального захисту інвалідів і коштів від сплати інвалідами часткової вартості автомобілів та коштів від реалізації автомобілів, повернутих інвалідами, в сумі 46,2 млн грн, або 27,3 відс. плану на рік, видатки Міністерства соціальної політики на заходи із соціальної, трудової і професійної реабілітації інвалідів проведені в сумі 28,8 млн грн, або 34,0 відс. наявних ресурсів та 16,5 відс. річного плану.

3.5. Загальний обсяг повернення кредитів до державного бюджету становив 716,7 млн грн, або 14,9 відс. річного плану (4 млрд 796,2 млн грн), що на 432,8 млн грн, або в 2,5 раза, більше, ніж у січні – березні попереднього року (діаграма 4).

До загального фонду повернено кредитів у сумі 622,7 млн грн, або 140,2 відс. плану січня – березня, що на 437,7 млн грн, або в 3,4 раза більше, ніж у відповідному періоді 2014 року. Перевиконання планового показника досягнуто за рахунок надходження коштів за бюджетною програмою Міністерства фінансів КПКВК 3511630 „Повернення позик, наданих для фінансування проектів розвитку за рахунок коштів, залучених державою” в сумі 618,6 млн грн, або 139,7 відс. плану звітного періоду.

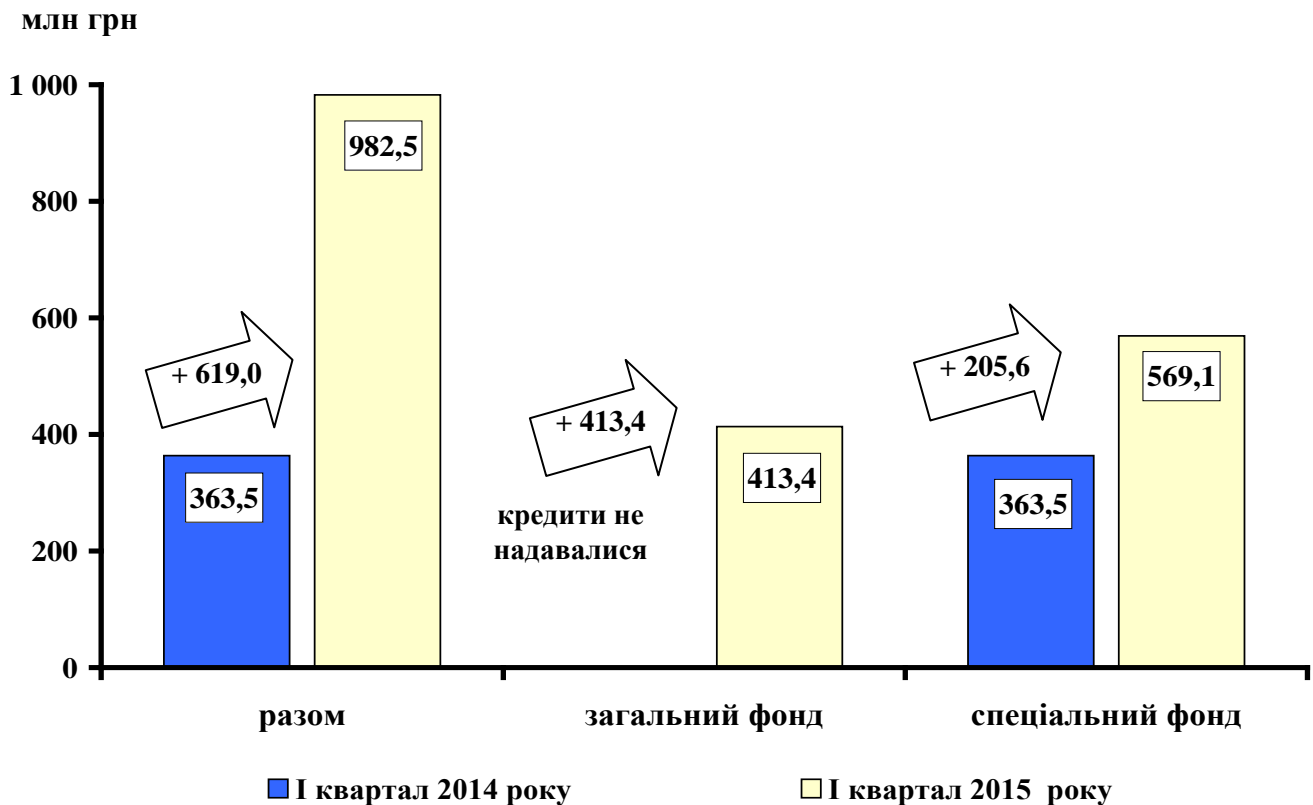
Діаграма 4. Повернення кредитів до державного бюджету

До спеціального фонду повернено кредитів у сумі 94,0 млн грн, або 4,7 відс. річного плану, що на 5,0 млн грн, або 5,0 відс., менше, ніж у січні – березні 2014 року. Зокрема, за бюджетною програмою Міністерства енергетики та вугільної промисловості КПКВК 1101460 „Повернення кредитів, наданих публічному акціонерному товариству „Укргідроенерго” на поворотній основі для реалізації проектів соціально-економічного розвитку” надійшло 68,8 млн грн, або 20,5 відс. річного плану; за бюджетними програмами Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства КПКВК 2751360 „Повернення кредитів, наданих з державного бюджету молодим сім’ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, і пеня” – 9,9 млн грн, або 26,0 відс. річного плану, КПКВК 2751440 „Повернення кредитів, наданих з державного бюджету індивідуальним сільським забудовникам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла” – 8,1 млн грн, або 20,7 відсотка. Водночас на низькому рівні здійснювалося повернення кредитів за бюджетними програмами Міністерства аграрної політики. Зокрема, за КПКВК 2801420 „Повернення коштів у частині відшкодування вартості сільськогосподарської техніки, переданої суб’єктам господарювання на умовах фінансового лізингу” надійшло 4,7 млн грн, або 8,9 відс. річного плану, і за КПКВК 2801400 „Повернення кредитів, наданих з державного бюджету фермерським господарствам” – 1,2 млн грн, або 4,7 відс. річного плану.

3.6. З державного бюджету надано кредитів у сумі 982,5 млн грн, або 6,1 відс. річного плану (16 млрд 6,2 млн грн), що на 619,0 млн грн, або в 2,7 раза, більше, ніж у січні – березні 2014 року (діаграма 5).

Діаграма 5. Надання кредитів з державного бюджету

Надання кредитів із загального фонду державного бюджету планувалося і здійснювалося за однією бюджетною програмою Міністерства фінансів за КПКВК 3511600 „Виконання державою гарантійних зобов’язань, що отримали кредити під державні гарантії” в сумі 413,4 млн грн, або 80,5 відс. плану звітного періоду. У січні – березні 2014 року кредити із загального фонду взагалі не надавалися.

Із спеціального фонду надано кредитів у сумі 569,1 млн грн, або 4,0 відс. річного плану, що на 205,6 млн грн, або 56,6 відс., більше, ніж у січні – березні 2014 року, з яких 553,1 млн грн, або 97,1 відс., надані за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних програм (проектів). При цьому вибірка коштів на реалізацію таких проектів здійснювалася вкрай повільно. Зокрема, кредитування проведене за чотирма бюджетними програмами Міністерства енергетики та вугільної промисловості на суму 478,8 млн грн, або 8,0 відс. річного плану, у тому числі за КПКВК 1101650 „Будівництво ПЛ 750 кВ Рівненська АЕС – Київська” – 208,7 млн грн, або 10,3 відс. річного плану; КПКВК 1101670 „Будівництво повітряної лінії 750 кВ Запорізька – Каховська” – 199,1 млн грн, або 9,0 відс. річного

плану; КПКВК 1101640 „Підвищення надійності постачання електроенергії в Україні” – 56,4 млн грн, або 8,3 відс. річного плану; КПКВК 1101600 „Реконструкція гідроелектростанцій ВАТ „Укргідроенерго” (друга черга)” – 14,6 млн грн, або 1,3 відс. річного плану; Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства за КПКВК 2751600 „Розвиток міської інфраструктури і заходи в секторі централізованого тепlopостачання України, розвиток системи водopостачання та водовідведення в м. Миколаєві, реконструкція та розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці” – 60,3 млн грн, або 4,9 відс. річного плану; Державного агентства автомобільних доріг за КПКВК 3111600 „Розвиток автомагістралей та реформа дорожнього сектору” – 14,0 млн грн, або 0,3 відс. річного плану.

Крім того, окремі головні розпорядники бюджетних коштів здійснювали заплановане кредитування в обсягах, менших за наявні ресурси. Зокрема, Міністерство аграрної політики та продовольства за наявності залишку відкритих асигнувань у сумі 11,5 млн грн і надходження коштів від повернення раніше наданих кредитів у сумі 1,2 млн грн не здійснювало кредитування фермерських господарств.

За наявності надходжень від повернення кредитів, наданих з державного бюджету молодим сім'ям і самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла у сумі 9,9 млн грн, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства на реалізацію заходів Державної програми забезпечення молоді житлом ці кошти не використовувало. За наявності залишку відкритих асигнувань у сумі 10,5 млн грн і надходжень коштів від раніше наданих кредитів у сумі 8,1 млн грн на державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників Міністерство використало 5,6 млн грн, або 30,1 відс. наявних ресурсів та 14,4 відс. річного плану.

3.7. Кредиторська заборгованість бюджетних установ з основної діяльності зменшилася на 792,4 млн грн, або 12,3 відс., – до 5 млрд 637,4 млн грн, з неї прострочена – 2 млрд 903,8 млн грн, або 51,5 відсотка. За січень – березень поточного року обсяг простроченої заборгованості зріс на 82,5 млн грн, або 2,9 відсотка.

Кредиторська заборгованість бюджетних установ загального фонду зросла на 142,1 млн грн, або 4,9 відс., – до 3 млрд 41,6 млн грн, прострочена заборгованість зменшилася – на 92,2 млн грн, або 4,6 відс., – до 1 млрд 912,6 млн гривень.

Упродовж січня – березня поточного року утворилась кредиторська заборгованість Державного агентства автомобільних доріг у сумі 234,5 млн грн, а також зросла заборгованість Міністерства закордонних справ – на 69,9 млн грн, або у 5,5 рази, і Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства – на 61,8 млн грн, або 33,2 відсотка. Водночас скоротилась кредиторська заборгованість

Міністерства соціальної політики – на 109,5 млн грн, або 27,6 відс., Міністерства аграрної політики та продовольства – на 67,1 млн грн, або 11,6 відс., і Міністерства внутрішніх справ – на 58,5 млн грн, або 31,4 відсотка.

Найбільші обсяги кредиторської заборгованості з основної діяльності обліковуються в бюджетних установах Міністерства аграрної політики та продовольства – 509,0 млн грн, з якої 69,7 відс. із підтримки заходів в агропромисловому комплексі і проведення земельної реформи; Міністерства соціальної політики – 286,9 млн грн, з якої 83,3 відс. із соціального захисту громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи; Національної академії медичних наук – 282,9 млн грн, з якої 81,1 відс. за будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт та придбання обладнання; Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства – 247,6 млн грн, з якої 49,4 відс. за реконструкцію й будівництво систем центрального водовідведення.

На 1 квітня поточного року прострочена кредиторська заборгованість за загальним фондом обліковувалася у 72 головних розпорядників на суму 1 млрд 912,6 млн грн, або 62,9 відс. її загального обсягу, з якої 55,8 відс. – у чотирьох розпорядників бюджетних коштів. Так, прострочена заборгованість Міністерства аграрної політики та продовольства становила 466,6 млн грн, Національної академії медичних наук – 258,9 млн грн, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства – 221,7 млн грн, Одеської обласної державної адміністрації – 120,2 млн гривень.

Кредиторська заборгованість бюджетних установ за спеціальним фондом зменшилася на 934,5 млн грн, або 26,5 відс., – до 2 млрд 595,8 млн грн, при цьому прострочена зросла на 174,7 млн грн, або 21,4 відс., – до 991,3 млн гривень.

Більше половини кредиторської заборгованості обліковується в бюджетних установах Міністерства аграрної політики та продовольства – 480,8 млн грн, з яких 94,3 відс. за видатками на підтримку розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників і ягідників та нагляд за ними і підтримку галузі тваринництва, і Міністерства екології та природних ресурсів – 287,4 млн грн, з яких 85,7 відс. за здійснення природоохоронних заходів.

3.8. Дебіторська заборгованість бюджетних установ з основної діяльності зменшилася на 462,2 млн грн, або 5,0 відс., – до 8 млрд 710,6 млн грн, з неї прострочена – 4 млрд 493,2 млн грн, або 51,6 відсотка. За січень – березень поточного року обсяг простроченої заборгованості зріс на 457,2 млн грн, або 11,3 відсотка.

За загальним фондом дебіторська заборгованість зменшилася на 586,4 млн грн, або 11,8 відс., – до 4 млрд 391,2 млн грн,

водночас прострочена зросла на 259,4 млн грн, або 21,6 відс., – до 1 млрд 462,9 млн гривень.

Станом на 1 квітня поточного року найбільше скоротилася дебіторська заборгованість Міністерства внутрішніх справ – на 828,8 млн грн, або в 4,1 раза, та Міністерства охорони здоров'я – на 485,0 млн грн, або у 2,4 раза. Водночас заборгованість Міністерства оборони зросла на 743,3 млн грн, або 39,3 відс., що насамперед спричинено здійсненням попередньої оплати на закупівлю озброєння і військової техніки, забезпечення діяльності Збройних Сил України та підготовку військ. У Міністерстві оборони обліковується найбільший обсяг дебіторської заборгованості – 2 млрд 632,3 млн грн, з яких 93,4 відс. за видатками спеціального призначення.

Дебіторська заборгованість спеціального фонду зросла на 124,2 млн грн, або 3,0 відс., – до 4 млрд 319,4 млн грн, прострочена заборгованість – на 197,8 млн грн, або 7,0 відс., – до 3 млрд 30,3 млн гривень.

Найбільші суми дебіторської заборгованості обліковуються в бюджетних установах Державного агентства автомобільних доріг – 243,7 млн грн за видатками на розвиток мережі й утримання автомобільних доріг загального користування і Міністерства внутрішніх справ – 196,3 млн грн, з якої 58,2 відс. на забезпечення виконання завдань та функцій Національної гвардії.

IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДЕРЖАВНИЙ БОРГ

4.1. Державний бюджет за перший квартал 2015 року виконано з профіцитом, при плановому річному обсязі дефіциту, що спричинено здійсненням видатків та наданням кредитів у менших обсягах, ніж отримано доходів та коштів від повернення кредитів. Водночас здійснення в значних обсягах державних запозичень, зокрема, для погашення державного боргу та підтримки діяльності Національної акціонерної компанії „Нафтогаз України” призвело до збільшення частки державних запозичень у загальній сумі надходжень до державного бюджету, порівняно із січнем – березнем 2014 року, в 1,9 раза.

При плановому річному обсязі дефіциту державного бюджету в сумі 75 млрд 984,7 млн грн, за перший квартал 2015 року державний бюджет виконано з профіцитом у сумі 4 млрд 168,9 млн гривень.

Для фінансування державного бюджету залучено 91 млрд 139,0 млн грн, з яких 99,9 відс. становлять надходження від державних запозичень і 0,1 відс. – надходження від приватизації державного майна.

Державних запозичень здійснено на суму 91 млрд 34,9 млн грн, що на 63 млрд 865,2 млн грн, або в 3,4 раза, більше, ніж у відповідному періоді 2014 року. У результаті частка державних запозичень у загальній сумі надходжень до державного бюджету зросла на 21,0 відс. пункту – з 23,4 відс. до 44,4 відсотка.

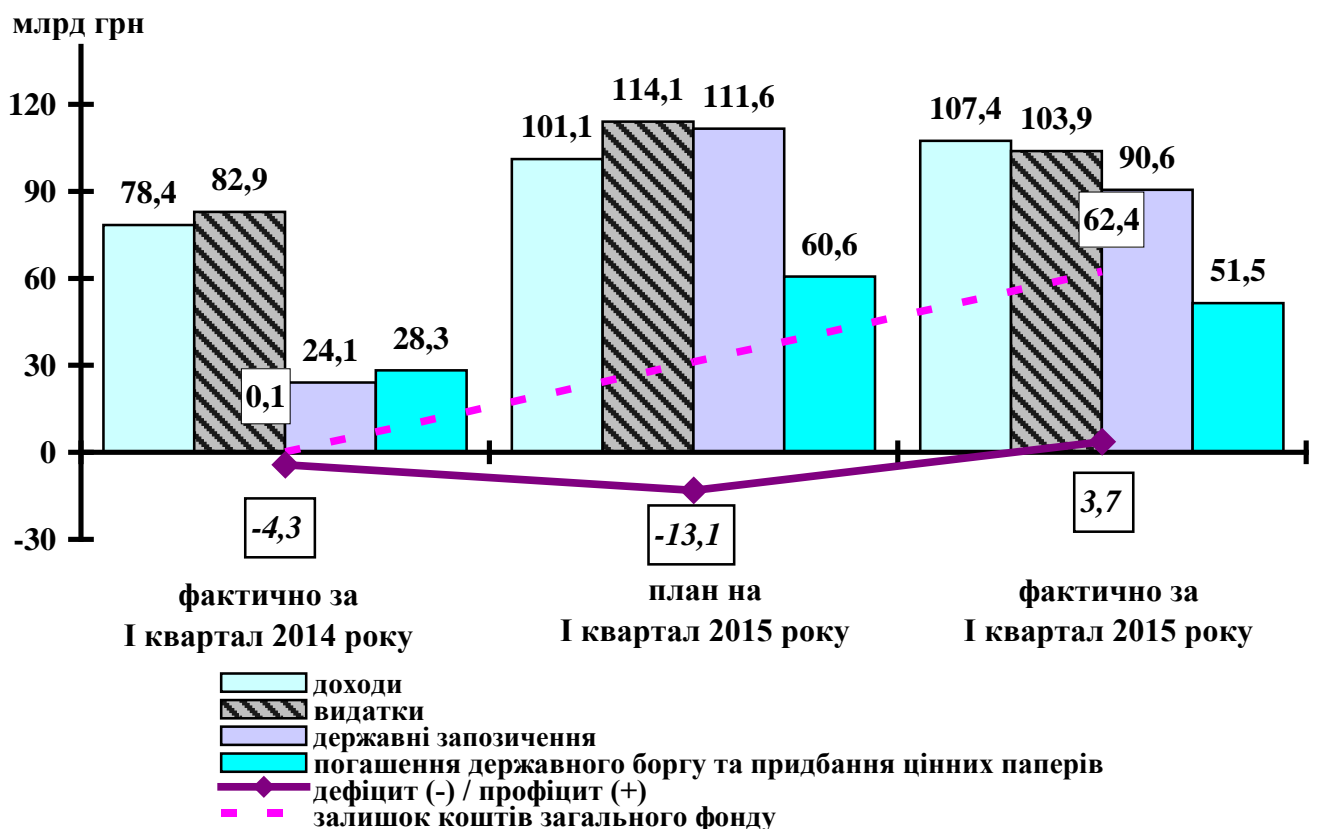
Державні зовнішні запозичення становили 57 млрд 380,3 млн грн, або 20,0 відс. річного плану і 63,0 відс. загального обсягу державних запозичень.

На внутрішньому ринку розміщено цінних паперів на суму 33 млрд 654,6 млн грн, або 30,5 відс. річного плану, з яких 17 млрд 200,0 млн грн, або 51,1 відс., становили державні внутрішні запозичення для підтримки Національної акціонерної компанії „Нафтогаз України”.

Сума облігацій внутрішньої державної позики в обігу за перший квартал 2015 року зросла на 8,2 відс. – до 495 млрд 89,3 млн гривень. При цьому основним кредитором державного бюджету на внутрішньому ринку державних запозичень залишався Національний банк України, обсяг облігацій внутрішньої державної позики у власності якого збільшився на 7,9 відс. – до 343 млрд 375,9 млн грн, або 69,4 відс. загального обсягу цих облігацій, що перебувають в обігу.

4.1.1. Загальний фонд державного бюджету виконано з профіцитом замість запланованого на звітний період і рік дефіциту. Зазначене спричинено неповним здійсненням видатків при перевиконанні плану за доходами (діаграма 6). У результаті створено резерв для забезпечення майбутніх витрат.

Діаграма 6. Окремі показники виконання загального фонду державного бюджету

При перевиконанні запланованих на перший квартал 2015 року надходжень від доходів і повернення кредитів на 6 млрд 538,0 млн грн, або 6,4 відс., план видатків та надання кредитів не виконано на 10 млрд 347,3 млн грн, або 9,0 відс., у результаті загальний фонд державного бюджету виконано з профіцитом у сумі 3 млрд 740,9 млн грн при плановому обсязі дефіциту на цей період у сумі 13 млрд 144,4 млн грн (таблиця 4).

Таблиця 4

Дефіцит і фінансування загального фонду державного бюджету

млн грн

№ з/п	Показники	Виконано, січень – березень 2014 року	Січень – березень 2015 року		Відхилення від:			
			план	виконано	січня – березня 2014 року		плану на січень – березень 2015 року	
					сума	відс.	сума	відс.
I.	ДЕФИЦИТ (-)/ПРОФИЦИТ (+) <i>(ряд. 1.1 - ряд. 1.2 + ряд. 1.3 - ряд. 1.4)</i>	-4 340	-13 144	3 741	-	-	-	-
1.1.	Доходи	78 376	101 056	107 416	29 040	37,1	6 360	6,3
1.2.	Видатки	82 901	114 131	103 884	20 983	25,3	-10 247	-9,0
1.3.	Повернення кредитів	185	444	622	437	в34р.б.	178	40,2
1.4.	Надання кредитів	-	513	413	413	-	-100	-19,5
II.	ФІНАНСУВАННЯ <i>(ряд. 2.1 – ряд. 2.2)</i>	4 340	13 144	-3 741	-	-	-	-
2.1.	Фінансування в частині надходжень – всього, <i>у тому числі:</i>	32 658	113 598	90 698	58 040	в28р.б.	-22 900	-20,2
	внутрішні запозичення	24 052	45 598	33 655	9 592	39,9	-11 943	-26,2
	зовнішні запозичення	-	66 000	56 939	56 939	-	-9 061	-13,7
	надходження від приватизації державного майна	48	2 000	104	56	в22р.б.	-1 896	-94,8
	витрачання залишків коштів	8 558	-	-	-8 558	-	-	-
2.2.	Фінансування в частині витрат – всього, <i>у тому числі:</i>	28 318	100 454	94 439	66 129	в33р.б.	-6 007	-6,0
	погашення внутрішнього боргу	15 615	29 883	29 602	13 987	89,6	-281	-0,9
	погашення зовнішнього боргу	1 637	8 490	4 659	3 022	в28р.б.	-3 831	-45,1
	розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	11 066	22 200	17 200	6 134	55,4	-5 000	-22,5
	повернення коштів на ЄКР	-	39 881	-	-	-	-39 881	-
	накопичення залишків коштів	-	-	42 978	42 978	-	42 978	-

Зазначене спричинено необхідністю створення резерву коштів для здійснення значних витрат, зокрема, за державним боргом.

Для фінансування загального фонду залучено 90 млрд 697,7 млн грн, що на 22 млрд 900,9 млн грн, або 20,2 відс., менше плану на січень – березень поточного року. Невиконання плану спричинено отриманням в обсягах, менших

від запланованих на звітний період, коштів за всіма передбаченими джерелами: від державних внутрішніх запозичень – на 11 млрд 944,0 млн грн, або 26,2 відс., зовнішніх запозичень – на 9 млрд 61,0 млн грн, або 13,7 відс., приватизації державного майна – на 1 млрд 895,9 млн грн, або 94,8 відсотка.

Від державних зовнішніх запозичень отримано 56 млрд 939,0 млн грн – кошти першого траншу кредиту Міжнародного валютного фонду.

Надходження від внутрішніх запозичень становили 33 млрд 654,6 млн грн, що на 9 млрд 602,5 млн грн, або 39,9 відс., більше, ніж у першому кварталі 2014 року.

Плановий обсяг надходження коштів від приватизації державного майна помісячним розписом фінансування загального фонду державного бюджету на січень – березень 2015 року встановлено в сумі 2,0 млрд грн, або 11,8 відс. річного плану (17,0 млрд гривень). Фактично за січень – березень поточного року до загального фонду державного бюджету надійшло коштів від приватизації державного майна у сумі 104,1 млн грн, або 5,2 відс. плану звітного періоду і 0,6 відс. річного плану. Порівняно з відповідним періодом 2014 року, надходження коштів від приватизації державного майна зросли на 56,4 млн грн, або в 2,2 раза. Кошти від приватизації державного майна надійшли за рахунок продажу, зокрема, акцій ПАТ „Іллічівський судноремонтний завод” – 100,1 млн гривень.

Відповідно до пункту 10 прикінцевих положень Закону України „Про Державний бюджет України на 2015 рік”, Кабінету Міністрів України доручено затвердити у двотижневий термін Перелік об’єктів права державної власності, що підлягають приватизації в 2015 році. Упродовж першого кварталу поточного року Уряд його не затвердив. Водночас у розпорядженні Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 213-р „Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку „Україна-2020” у 2015 році” визначено інший термін – до 30 березня поточного року. Такий перелік об’єктів приватизації Кабінет Міністрів України затвердив постановою від 12.05.2015 № 271 „Про проведення прозорої та конкурентної приватизації у 2015 році”. Враховуючи кон’юнктуру ринку приватизаційних продажів і попит на об’єкти приватизації, ризики недоотримання коштів від приватизації державного майна в запланованих обсягах зросли.

Обсяг бюджетних коштів загального фонду, що обліковуються на рахунках Державної казначейської служби, внаслідок здійснення витрат в обсягах, менших від надходжень і передачі частини залишку коштів із спеціального фонду до загального, з початку року зріс з 74,3 млн грн до 62 млрд 437,7 млн гривень.

4.1.2. Спеціальний фонд державного бюджету за перший квартал поточного року виконано з профіцитом при плановому річному обсязі дефіциту.

У результаті внесення головними розпорядниками бюджетних коштів на підставі частини восьмої статті 13 Бюджетного кодексу України змін до затверджених Законом України „Про Державний бюджет України на 2015 рік” показників доходів і видатків спеціального фонду граничний обсяг дефіциту спеціального фонду збільшено на 164,7 млн грн, або 1,2 відс., – до 14 млрд 31,7 млн гривень. Внаслідок здійснення видатків і надання кредитів в менших обсягах, ніж отримано доходів та коштів від повернення кредитів, спеціальний фонд державного бюджету виконано з профіцитом у сумі 428,0 млн гривень.

У частині фінансування до спеціального фонду залучено кошти від міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів у сумі 441,3 млн грн, або 3,1 відс. річного плану.

Обсяг бюджетних коштів спеціального фонду, що обліковуються на рахунках Державної казначейської служби, внаслідок насамперед передачі коштів до загального фонду, зменшився на 11 млрд 148,4 млн грн, або 30,1 відс., – до 25 млрд 870,6 млн гривень.

4.2. Унаслідок девальвації гривні до іноземних валют і здійснення державних запозичень в обсязі, що перевищив витрати на погашення державного боргу, загальний обсяг державного та гарантованого державою боргу за перший квартал 2015 року зріс на 38,5 відсотка. Зокрема, девальвація гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг, спричинила його зростання на 338,8 млрд грн, або 80,0 відсотка. Збільшилися, порівняно із січнем – березнем 2014 року, витрати на погашення й обслуговування державного боргу, що призвело до зростання боргового навантаження на державний бюджет.

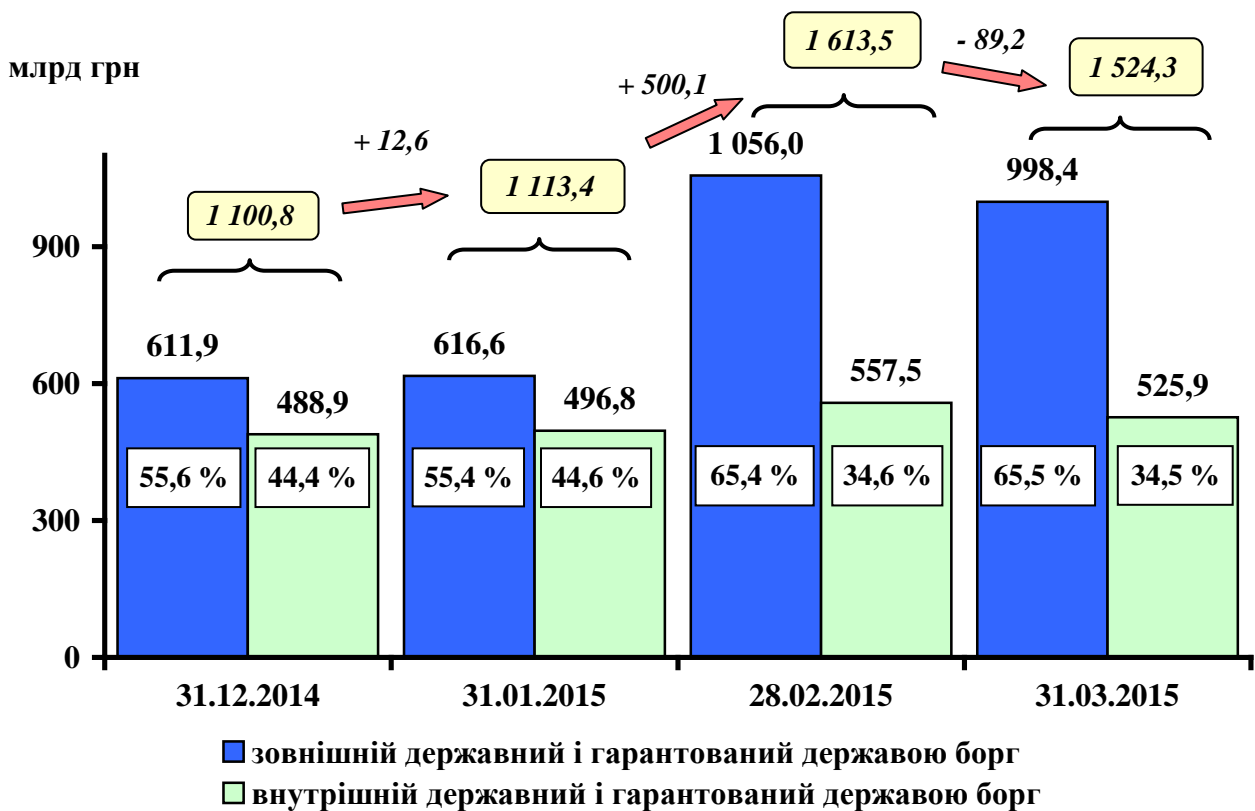
4.2.1. Загалом державний і гарантований державою борг за січень – березень 2015 року зріс на 423 млрд 570,0 млн грн, або 38,5 відс., – до 1 трлн 524 млрд 345,1 млн грн, у тому числі зовнішній борг – на 386 млрд 498,1 млн грн, або 63,2 відс., – до 998 млрд 406,3 млн грн, внутрішній – на 37 млрд 71,9 млн грн, або 7,6 відс., – до 525 млрд 938,8 млн грн (діаграма 7).

У результаті частка зовнішнього боргу в загальній сумі державного і гарантованого державою боргу збільшилася на 9,9 відс. пункту – до 65,5 відс., частка боргу, номінованого в іноземній валюті, зросла на 9,2 відс. пункту – до 70,9 відс., що збільшило валютний ризик боргу. Крім того, зріс ризик збільшення державного боргу внаслідок можливого заміщення недонадходжень від приватизації державного майна державними запозиченнями.

Державний борг за перший квартал 2015 року збільшився на 320 млрд 213,8 млн грн, або 33,8 відс., – до 1 трлн 267 млрд 244,3 млн грн, що на 82,3 відс. спричинено девальвацією гривні до іноземних валют (263,4 млрд грн) і на 17,7 відс. – перевищенням на 56 млрд 773,9 млн грн,

або в 2,7 раза, суми державних запозичень над обсягом витрат на погашення державного боргу.

Діаграма 7. Державний і гарантований державою борг

Державний зовнішній борг зріс на 282 млрд 467,0 млн грн, або в 58,1 відс., – до 768 млрд 493,9 млн грн унаслідок девальвації гривні, яка спричинила збільшення на 229,7 млрд грн, або 81,3 відс. приросту, і чистого зовнішнього залучення в сумі 52 млрд 721,3 млн грн, або 18,7 відсотка.

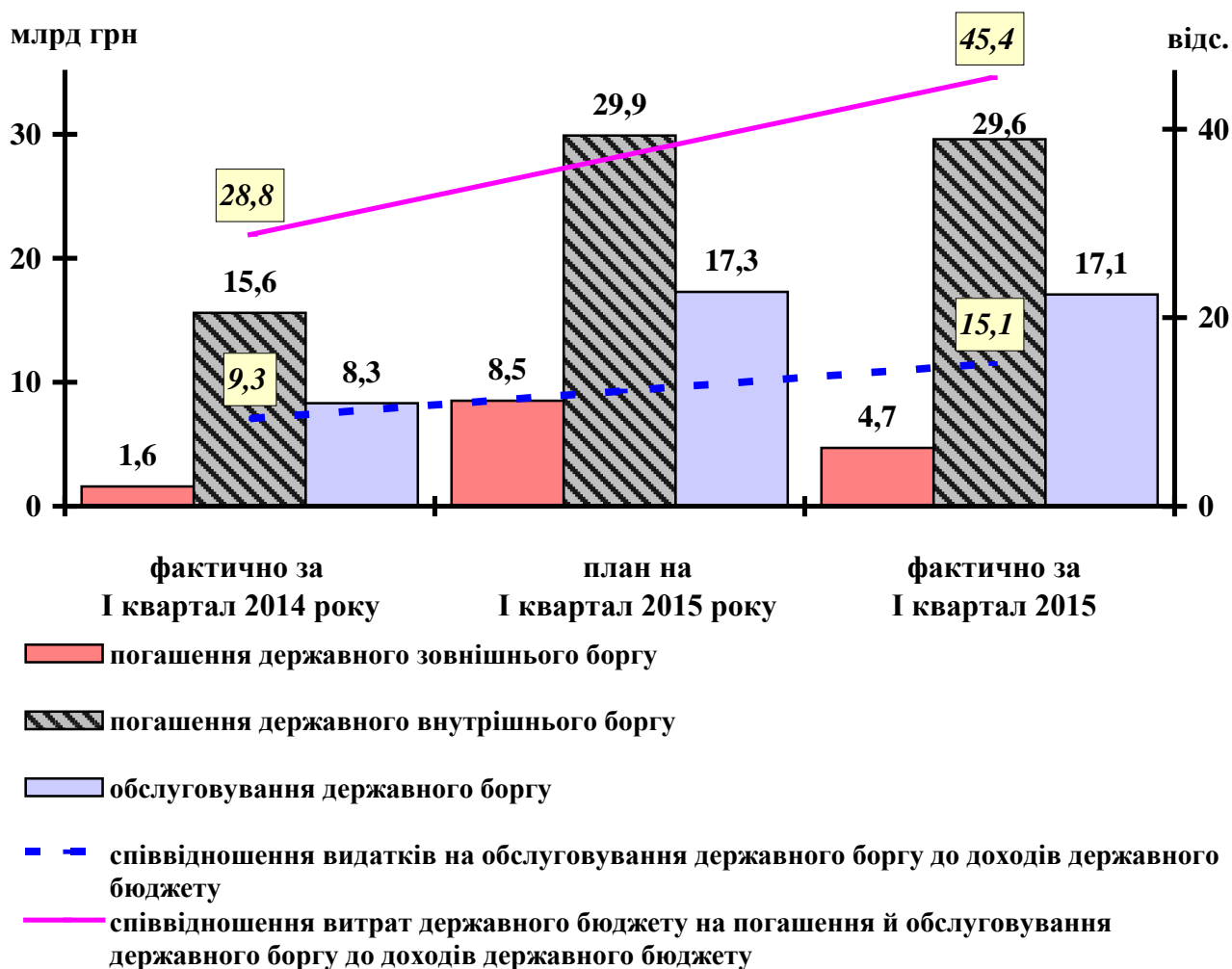
Державний внутрішній борг збільшився на 37 млрд 746,8 млн грн, або 8,2 відс., – до 498 млрд 750,4 млн грн – внаслідок девальвації гривні до долара США і євро – на 33,7 млрд грн, або 89,3 відс. приросту, а також здійснення державних внутрішніх запозичень, зокрема, для підтримки діяльності Національної акціонерної компанії „Нафтогаз України”, які перевищили витрати на погашення внутрішнього боргу, – на 4 млрд 52,6 млн грн, або 10,7 відсотка.

Гарантований державою борг зріс на 103 млрд 356,2 млн грн, або 67,2 відс., – до 257 млрд 100,8 млн гривень. При цьому гарантований державою зовнішній борг збільшився на 104 млрд 31,1 млн грн, або 82,6 відс., – до 229 млрд 912,4 млн грн, що спричинено девальвацією гривні до іноземних валют і отриманням Національним банком частини першого траншу кредиту Міжнародного валютного фонду, а внутрішній – зменшився на 674,9 млн грн, або 2,4 відс., – до 27 млрд 188,4 млн гривень. У першому кварталі 2015 року державні гарантії не надавалися.

4.2.2. Витрати на погашення й обслуговування державного боргу здійснені в межах бюджетних призначень на січень – березень 2015 року і, порівняно з відповідним періодом 2014 року, зросли, що збільшило боргове навантаження на державний бюджет.

Витрати на погашення й обслуговування державного боргу становили 51 млрд 359,6 млн грн, що на 4 млрд 310,4 млн грн, або 7,7 відс., менше планових призначень, у тому числі на погашення внутрішнього боргу – 29 млрд 602,0 млн грн, що менше плану на 281,0 млн грн, або 0,9 відс., обслуговування державного боргу – 17 млрд 98,6 млн грн, що менше на 198,3 млн грн, або 1,1 відс., погашення зовнішнього боргу – 4 млрд 659,0 млн грн, що менше на 3 млрд 831,1 млн грн, або 45,1 відс. (діаграма 8).

Діаграма 8. Витрати державного бюджету на погашення й обслуговування державного боргу

Порівняно з першим кварталом 2014 року, витрати на погашення й обслуговування державного боргу зросли на 25 млрд 805,2 млн грн, або в 2,0 раза, у тому числі витрати на погашення державного внутрішнього боргу – на 13 млрд 987,1 млн грн, або 89,6 відс., видатки на обслуговування

державного боргу – на 8 млрд 795,8 млн грн, або в 2,1 раза, витрати на погашення зовнішнього боргу – на 3 млрд 22,3 млн грн, або в 2,8 раза.

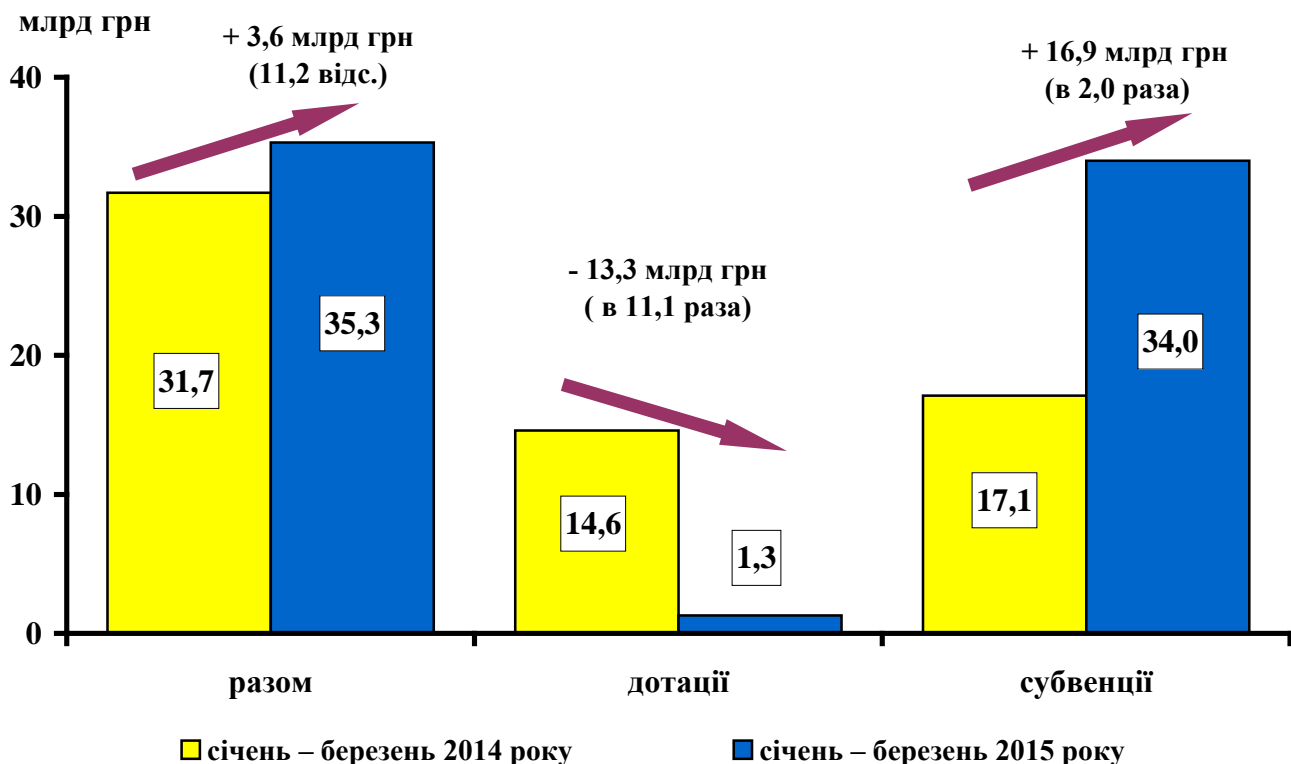
Як наслідок, збільшилося боргове навантаження на державний бюджет. Зокрема, співвідношення витрат державного бюджету на погашення й обслуговування державного боргу до доходів державного бюджету збільшилося на 16,6 відс. пункту – до 45,4 відс., співвідношення видатків на обслуговування державного боргу до доходів державного бюджету – на 5,8 відс. пункту – до 15,1 відсотка.

V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

5.1. У звітному періоді трансферти з державного бюджету надавалися місцевим бюджетам з урахуванням запроваджених з 1 січня 2015 року змін до бюджетного і податкового законодавства, якими передбачалося проведення реформування міжбюджетних відносин.

Упродовж першого кварталу поточного року з державного бюджету надано місцевим бюджетам трансферти у сумі 35 млрд 274,1 млн грн, або 92,6 відс. плану звітного періоду, що на 3 млрд 560,2 млн грн, або 11,2 відс., більше, ніж у січні – березні попереднього року (діаграма 9). Питома вага трансфертів з державного бюджету у доходах місцевих бюджетів зменшилася на 1,0 відс. пункту і становила 55,9 відсотка.

Діаграма 9. Трансферти, надані з державного бюджету місцевим бюджетам

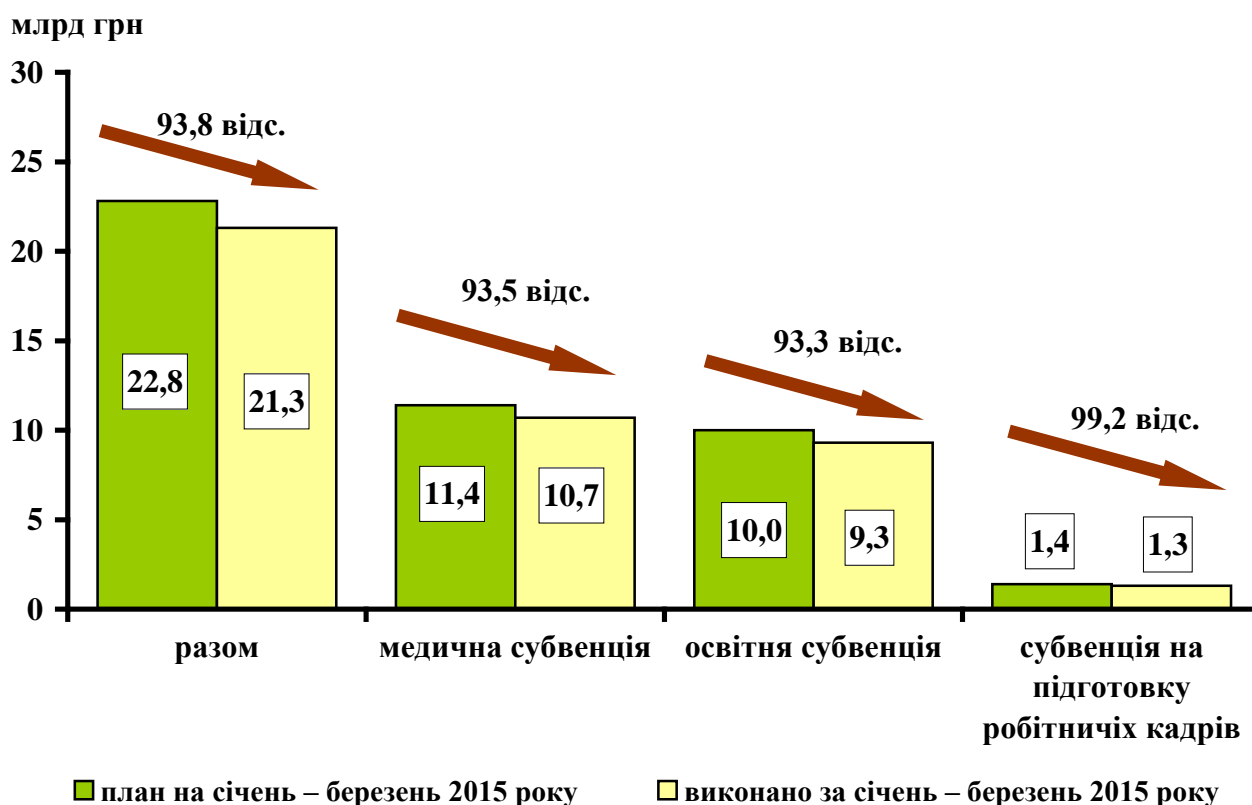

У січні – березні поточного року із загального фонду державного бюджету планувалося перерахувати місцевим бюджетам 38 млрд 52,3 млн грн, з яких надано 35 млрд 274,1 млн грн, або 92,7 відс. плану, у тому числі дотацій – 1 млрд 315,5 млн грн, або 98,2 відс., субвенцій – 33 млрд 958,6 млн грн, або 92,5 відсотка. Запланована у звітному періоді субвенція місцевим бюджетам у спеціальному фонді державного бюджету на реформування регіональних систем охорони здоров'я у сумі 23,6 млн грн не надана. При цьому частка дотацій у доходах місцевих бюджетів зменшилася на 24,2 відс. пункту – до 2,1 відс., субвенцій – збільшилася на 23,2 відс. пункту – до 53,8 відсотка.

5.1.1. У поточному році, відповідно до Закону України від 28.12.2014 № 79-VIII „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин”, запроваджено надання з державного бюджету нових видів трансфертів місцевим бюджетам.

Зокрема, з 1 січня поточного року запроваджено надання медичної, освітньої субвенцій і субвенції на підготовку робітничих кадрів, які у звітному періоді надані у загальній сумі 21 млрд 350,6 млн грн, або 93,8 відс. плану на січень – березень поточного року, що становить 33,9 відс. доходів місцевих бюджетів та 60,5 відс. загального обсягу наданих у звітному періоді трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам (діаграма 10).

Діаграма 10. Надані з державного бюджету місцевим бюджетам окремі субвенції

Замість дотації вирівнювання передбачено надати місцевим бюджетам базову дотацію для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій, яка у січні – березні поточного року перерахована в сумі 1 млрд 315,5 млн грн, або 98,2 відс. плану звітного періоду. При цьому базова дотація до бюджетів Донецької області перерахована у сумі 55,1 млн грн, або 79,1 відс. розпису на січень – березень, Луганської – 139,6 млн грн, або 48,6 відсотка.

Для покриття можливих фактичних диспропорцій при запровадженні нової моделі взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами передбачено у законі про державний бюджет упродовж трьох років затверджувати стабілізаційну дотацію (як додаткову дотацію з державного бюджету місцевим бюджетам) в обсязі не менше 1,0 відс. обсягу надходжень податків та зборів до місцевих бюджетів. Розмір стабілізаційної дотації на поточний рік встановлено у сумі 2 млрд гривень. Її надання у звітному періоді не планувалося.

5.1.2. На здійснення державних програм соціального захисту населення з надання пільг, субсидій і допомоги перераховано п'ять субвенцій у сумі 12 млрд 604,0 млн грн, або 90,6 відс. плану на січень – березень поточного року, що на 1 млрд 325,0 млн грн, або 9,5 відс., менше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Зокрема, перераховано з державного бюджету місцевим бюджетам субвенції на:

- виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам і тимчасової державної допомоги дітям та допомоги для догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу – 9 млрд 851,0 млн грн, або 94,1 відс. плану звітного періоду, що на 1 млрд 141,0 млн грн, або 10,4 відс., менше, ніж у січні – березні 2014 року;

- надання пільг і житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг – 2 млрд 335,3 млн грн, або 85,3 відс., що менше на 90,1 млн грн, або 3,7 відс.;

- надання пільг з послуг зв'язку, компенсації за пільговий проїзд та інших пільг – 243,7 млн грн, або 50,8 відс., що менше на 66,1 млн грн, або 21,3 відс.;

- виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям та прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу і прийомних сім'ях за принципом „гроші ходять за дитиною” – 128,8 млн грн, або 89,4 відс. плану, що менше на 2,4 млн грн, або 1,8 відс.;

- надання пільг і житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу – 45,2 млн грн, або 56,6 відс. плану, що менше на 25,4 млн грн, або 36,0 відсотка.

Зменшення обсягу перерахованих місцевим бюджетам субвенцій на пільги, субсидії та допомогу насамперед зумовлено ненаданням, на відміну від першого кварталу попереднього року, таких субвенцій місцевим бюджетам Автономної Республіки Крим і м. Севастополя внаслідок визначення їх тимчасово окупованими територіями.

5.1.3. Через неприйняття Кабінетом Міністрів України рішень щодо порядку й умов надання окремих субвенцій місцеві бюджети не отримали в першому кварталі поточного року з державного бюджету чотири субвенції в сумі 54,8 млн гривень.

Кабінет Міністрів України не затвердив порядки й умови надання субвенції на реформування регіональних систем охорони здоров'я для здійснення заходів з виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту „Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей” і субвенції на часткове фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл, які до 2015 року отримували підтримку від Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, тому місцеві бюджети не отримали у звітному періоді 23,6 млн грн і 8,7 млн грн відповідно.

Крім того, передбачено надати в поточному році з державного бюджету місцевим бюджетам субвенцію на придбання медикаментів і виробів медичного призначення для забезпечення швидкої медичної допомоги на суму 138,0 млн грн, у тому числі у січні – березні поточного року, починаючи з березня, – 13,8 млн гривень. Проте необхідні зміни до порядку й умов надання субвенції внесені постановою Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 № 152, яка набрала чинності 8 квітня поточного року.

Також передбачено надати з державного бюджету в цьому році місцевим бюджетам субвенцію на відшкодування частини відсоткових ставок за залученими кредитами на оновлення парку автобусів і тролейбусів приймаючих міст з підготовки до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу – 24,0 млн грн, у тому числі в січні – березні поточного року, починаючи із січня, – 8,7 млн гривень. Проте необхідні зміни до порядку й умов надання субвенції внесені постановою Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 180, яка набрала чинності 17 квітня поточного року.

5.2. У звітному періоді доходи місцевих бюджетів становили 63 млрд 61,1 млн грн і зросли, порівняно із січнем – березнем 2014 року, на 7 млрд 365,5 млн грн, або 13,2 відсотка.

Доходи бюджетів Донецької і Луганської областей, порівняно із січнем – березнем попереднього року, зменшилися на 1 млрд 492,4 млн грн, або 30,4 відс., та на 876,7 млн грн, або 39,4 відс. відповідно.

Доходи місцевих бюджетів (без урахування трансфертів з державного бюджету), порівняно з відповідним періодом 2014 року, збільшилися на 3 млрд 805,2 млн грн, або 15,9 відс., і виконані в сумі 27 млрд 787,1 млн грн, їх частка у загальному обсязі доходів збільшилася на 1,0 відс. пункту –

до 44,1 відсотка. Водночас доходи бюджетів Донецької, Луганської і Херсонської областей зменшилися на 1 млрд 277,8 млн грн, або 46,0 відс., на 557,4 млн грн, або 52,2 відс., та на 20,6 млн грн, або 4,8 відс., відповідно.

Найбільше надходжень до місцевих бюджетів – від податку на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами із доходів платника податку у вигляді заробітної плати, – 9 млрд 372,2 млн грн, або 33,7 відс. загального обсягу доходів (без урахування трансфертів з державного бюджету), власних надходжень бюджетних установ – 5 млрд 598,8 млн грн, або 20,2 відс., орендної плати з юридичних осіб – 2 млрд 137,8 млн грн, або 7,7 відс., і єдиного податку з фізичних осіб – 1 млрд 649,3 млн грн, або 5,9 відсотка.

Найбільше зросли доходи місцевих бюджетів з власних надходжень бюджетних установ – на 3 млрд 428,1 млн грн, або у 2,6 раза, з єдиного податку з фізичних осіб – на 258,7 млн грн, або 18,6 відс., і з орендної плати з юридичних осіб – на 115,3 млн грн, або 5,7 відсотка.

Збільшення доходів місцевих бюджетів (без урахування трансфертів з державного бюджету) зумовлено насамперед внесеними наприкінці минулого року змінами до податкового і бюджетного законодавства. Зокрема, зарахування 10 відс. податку на прибуток підприємств до місцевих бюджетів збільшило їх надходження на 1 млрд 564,6 млн гривень. Запровадження з 01.01.2015 акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів збільшило надходження місцевих бюджетів у звітному періоді поточного року на 1 млрд 157,6 млн гривень.

Водночас внаслідок зниження рівня зайнятості населення і зменшення з 01.01.2015 нормативів відрахувань до місцевих бюджетів з основного бюджетоутворюючого податку місцевих бюджетів – податку на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами із заробітної плати платника податків, його надходження у звітному періоді зменшилися, порівняно з відповідним періодом 2014 року, на 3 млрд 208,3 млн грн, або 25,5 відсотка.

5.3. Упродовж січня – березня поточного року видатки місцевих бюджетів проведені в сумі 53 млрд 259,4 млн грн, або 21,8 відс. річного плану, що більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, на 2 млрд 144,1 млн грн, або 4,2 відсотка. Частка видатків місцевих бюджетів у видатках зведеного бюджету зменшилася на 3,6 відс. пункту – до 41,7 відсотка.

Видатки бюджетів Донецької і Луганської областей, порівняно із січнем – березнем попереднього року, зменшилися на 2 млрд 188,6 млн грн, або 50,5 відс., та на 1 млрд 411,3 млн грн, або 66,2 відс., відповідно.

Найбільше коштів місцевих бюджетів використано на освіту – 16 млрд 598,0 млн грн, або 31,2 відс. загального обсягу видатків місцевих бюджетів, соціальний захист і соціальне

забезпечення – 14 млрд 85,3 млн грн, або 26,5 відс., та охорону здоров'я – 13 млрд 685,0 млн грн, або 25,7 відсотка.

Для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій до державного бюджету з місцевих бюджетів перераховано реверсну дотацію у сумі 698,7 млн грн, або 76,7 відс. плану січня – березня 2015 року. Реверсна дотація в обсягах, менших за планові, перерахована з бюджетів Донецької області – у сумі 184,2 млн грн, або 68,6 відс. розпису на січень – березень, Луганської області – у сумі 28,0 млн грн, або 98,7 відс., і Чернігівської області – у сумі 0,1 млн грн, або 2,2 відсотка.

Крім того, до державного бюджету з місцевих бюджетів перераховано субвенцію на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів у сумі 29,5 млн грн, або 44,7 відс. річного плану.

Порівняно із січнем – березнем 2014 року, частка поточних видатків зменшилася на 8,7 відс. пункту – до 89,3 відс. загального обсягу видатків місцевих бюджетів – з відповідним збільшенням частки капітальних видатків до 10,7 відсотка. Поточні видатки проведені в сумі 47 млрд 585,2 млн грн, що на 2 млрд 531,0 млн грн, або 5,1 відс., менше, ніж у січні – березні попереднього року. Найбільше коштів спрямовано на оплату праці і нарахування на заробітну плату – 20 млрд 996,2 млн грн, або 44,1 відс. поточних видатків, які, порівняно із січнем – березнем попереднього року, зменшилися на 1 млрд 735,6 млн грн, або 7,6 відс., їх частка в загальному обсязі видатків скоротилася на 5,1 відс. пункту – до 39,4 відсотка. Капітальні видатки проведені в сумі 5 млрд 674,2 млн грн, що на 4 млрд 675,1 млн грн, або в 5,7 раза, більше, ніж у січні – березні 2014 року (діаграма 11).

На захищені видатки спрямовано 42 млрд 230,5 млн грн, або 79,3 відс. загального обсягу видатків. Для забезпечення проведення захищених видатків загального фонду місцевих бюджетів з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів надано позик у сумі 896,8 млн грн, що на 5 млрд 667,4 млн грн, або в 7,3 раза, менше, ніж за січень – березень 2014 року. Найбільше позик надано бюджету м. Києва – 660,6 млн грн, або 73,7 відс. загального обсягу. На 1 квітня 2015 року заборгованість за зазначеними позиками становила 109,5 млн грн, з яких 41,0 млн грн – заборгованість місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим (27,1 млн грн) і Луганської області (13,9 млн грн) за позиками, наданими в 2014 році та не погашеними на 1 січня 2015 року.

У зв'язку із набранням чинності Законом України від 28.12.2014 № 79-VIII „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин” середньострокові позики, які надавалися місцевим бюджетам з єдиного казначейського рахунку, з 1 січня 2015 року не надаються. Проте зобов'язання за такими позиками, які надавалися місцевим бюджетам протягом 2009 – 2014 років з єдиного казначейського рахунку, на 1 квітня 2015 року становили 8 млрд 976,1 млн гривень.

Діаграма 11. Видатки місцевих бюджетів за економічною класифікацією в першому кварталі 2014 – 2015 років (у відсотках)

5.4. З початку року зросла кредиторська і дебіторська заборгованість розпорядників та одержувачів коштів місцевих бюджетів.

Кредиторська заборгованість збільшилася на 1 млрд 488,4 млн грн, або 20,1 відс., – до 8 млрд 895,5 млн грн, з неї прострочена – 2 млрд 156,8 млн грн, або 24,2 відсотка. Заборгованість збільшилася переважно з оплати праці і нарахування на заробітну плату – на 1 млрд 463,6 млн грн, або в 4,1 раза; інших виплат населенню – на 1 млрд 100,5 млн грн, або 82,2 відс.; субсидій та поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) – на 252,0 млн грн, або в 3,1 раза; оплати теплопостачання – на 150,3 млн грн, або 34,7 відс.; оплати природного газу – на 117,2 млн грн, або у 2,5 раза. Найбільша кредиторська заборгованість рахувалася за розпорядниками й одержувачами коштів бюджетів Донецької області – 989,2 млн грн, або 11,1 відс. загального обсягу; Дніпропетровської області – 825,4 млн грн, або 9,3 відс.; Луганської області – 763,7 млн грн, або 8,6 відс.; м. Києва – 653,5 млн грн, або 7,4 відс.; Харківської області – 627,8 млн грн, або 7,1 відсотка.

Дебіторська заборгованість збільшилася на 156,6 млн грн, або 12,4 відс., – до 1 млрд 419,7 млн грн, з неї прострочена – 261,0 млн грн, або 18,4 відс. загального обсягу. Зростання відбулося в основному за капітальними видатками – на 98,1 млн грн, або 25,4 відс., і доходами розпорядників та одержувачів коштів місцевих бюджетів – на 62,8 млн грн, або 40,5 відсотка. Найбільші суми дебіторської заборгованості обліковувалися за розпорядниками й одержувачами коштів бюджету м. Києва – 202,2 млн грн, або 14,2 відс. загального обсягу; бюджетів Запорізької області – 139,2 млн грн, або 9,8 відс.; Херсонської області – 88,7 млн грн, або 6,3 відс.; Донецької області – 83,8 млн грн, або 5,9 відс.; Луганської області – 83,1 млн грн, або 5,9 відсотка.

5.5. Упродовж січня – березня поточного року загальний обсяг боргових зобов'язань місцевих бюджетів збільшився.

Місцевий борг зріс на 4 млрд 258,8 млн грн, або 17,9 відс., – до 28 млрд 117,6 млн грн, з них внутрішній борг – 15 млрд 118,5 млн грн, зовнішній – 12 млрд 999,1 млн гривень. Найбільший обсяг боргу рахувався за бюджетом м. Києва – 21 млрд 747,2 млн грн, або 77,3 відс. загальної суми боргу місцевих бюджетів.

Внутрішні зобов'язання за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку на кінець березня поточного року становили 9 млрд 85,6 млн грн, за цінними паперами місцевих бюджетів – 5 млрд 383,3 млн грн, позиками банків і фінансових установ – 531,5 млн гривень.

Крім того, гарантовані територіальними громадами борги на кінець березня 2015 року становили 4 млрд 956,2 млн грн, з яких зовнішні – 3 млрд 858,2 млн грн, або 77,8 відсотка. При цьому територіальною громадою м. Києва надано гарантій за зовнішніми борговими зобов'язаннями на суму 1 млрд 726,6 млн грн, або 44,8 відсотка.

* * *

**ПІДСУМОВУЮЧИ ВИСНОВКИ, КОЛЕГІЯ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ
ВІДЗНАЧАЄ:**

1. Військовий конфлікт на сході країни, зменшення експорту товарів, звуження внутрішнього попиту на вітчизняну продукцію, скорочення банківського кредитування зумовили зниження економічної активності в січні – березні 2015 року на 17,6 відс., що негативно вплинуло на виконання державного бюджету.

2. Доходи державного бюджету становили 113,2 млрд грн, або 22,4 відс. річного плану. План звітного періоду за доходами загального

фонду перевиконано на 6,4 млрд грн, або 6,3 відсотка. При цьому залишки невідшкодованого платникам податку на додану вартість зросли з початку 2015 року в 1,5 раза, переплати податків і зборів до державного бюджету – на 11,3 відсотка.

Порівняно з першим кварталом 2014 року, доходи державного бюджету зросли на 24,4 млрд грн, або 27,5 відс., що зумовлено девальваційним та інфляційним чинниками, а також змінами бюджетного і податкового законодавства.

3. Видатки державного бюджету проведені в сумі 108,8 млрд грн, або 19,1 відс. річного плану, що на 15,9 млрд грн, або 17,2 відс., більше, ніж у першому кварталі 2014 року. На поточні видатки спрямовано 99,2 відс., на капітальні видатки – 0,8 відс. загального обсягу видатків.

Загальний обсяг наданих з державного бюджету трансфертів збільшився, порівняно з першим кварталом попереднього року, на 3,6 млрд грн, або 11,2 відс., їх частка у доходах місцевих бюджетів зменшилася на 1,0 відс. пункту – до 55,9 відсотка.

4. Для фінансування державного бюджету залучено державні запозичення, частка яких у загальній сумі надходжень до державного бюджету, порівняно з першим кварталом 2014 року, зросла з 23,4 відс. до 44,4 відсотка. Девальвація гривні до іноземних валют і перевищення в 2,7 раза державних запозичень над витратами на погашення державного боргу призвели до збільшення державного боргу на 33,8 відс. – до 1 трлн 267,2 млрд гривень. Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу зріс на 38,5 відс. – до 1 трлн 524,3 млрд гривень.

Витрати на погашення й обслуговування державного боргу збільшилися, порівняно з відповідним періодом 2014 року, на 25,8 млрд грн, або в 2,0 раза, – до 51,4 млрд гривень.

Зросли ризики, що збільшують боргове навантаження на державний бюджет, зокрема:

- висока частка номінованого в іноземній валюті державного та гарантованого державою боргу (70,9 відс.);

- необхідність забезпечення в поточному році витрат на погашення й обслуговування державного боргу в значних обсягах і підтримки діяльності Національної акціонерної компанії „Нафтогаз України”, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, банків, господарських товариств паливно-енергетичного комплексу;

- можливе заміщення недонадходжень від приватизації державного майна державними запозиченнями;

- незавершеність процесу реструктуризації боргів.

ПРОПОЗИЦІЇ

Для виконання державного бюджету за підсумками 2015 року, покращення управління коштами державного бюджету і вдосконалення бюджетного процесу Колегія Рахункової палати вважає за доцільне:

- прискорити реформування порядку адміністрування податку на додану вартість, спрямоване на максимальну його автоматизацію та скорочення обсягу невідшкодованого платникам податку на додану вартість;

- підвищити відповідальність органів державної фіскальної служби за наявність необґрунтованих переоплат податків і вжити додаткових заходів з погашення податкового боргу суб'єктів господарювання перед державним бюджетом;

- забезпечити своєчасний розподіл головними розпорядниками бюджетних коштів відкритих Державною казначейською службою асигнувань;

- вжити заходів щодо зменшення дебіторської заборгованості за надані розпорядниками бюджетних коштів платні послуги з метою запобігання утворенню кредиторської заборгованості;

- забезпечити продаж об'єктів державної власності відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України переліку з метою надходження коштів від приватизації державного майна в передбачених Законом України „Про Державний бюджет України на 2015 рік” обсягах;

- прискорити прийняття нормативно-правових актів щодо порядку та умов надання окремих субвенцій, затверджених у державному бюджеті місцевим бюджетам на поточний рік, для забезпечення своєчасного проведення відповідних видатків;

- врегулювати заборгованість місцевих бюджетів перед державним бюджетом за середньостроковими позиками, наданими за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку, яка обліковується в Державній казначейській службі;

- забезпечити здійснення заходів щодо невідкладної реструктуризації державного і гарантованого державою боргу, зовнішнього боргу суб'єктів господарювання державної форми власності, а також вжити інших заходів щодо зменшення боргового навантаження, що сприятиме стійкості фінансової системи і дасть змогу спрямувати залучені кредитні ресурси на економічний розвиток.

МАГУТА Р. М.

ГОЛОВА РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ